

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

(підпис)

(ПБ)

« » _____ 2021 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І АУДИТ»

Тема: «Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків на авіапідприємстві»

Виконавець: студент групи ОА-415 Б Пуха Володимир Станіславович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Бондаренко О.М.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Нормоконтролер _____
(підпис)

Бондаренко О.М.
(ПБ)

КИЇВ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування

Кафедра обліку та аудиту

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

(підпис) (ПІБ)

« ____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на виконання випускної роботи

Пухи Володимира Станіславовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків на авіапідприємстві» затверджена наказом по НАУ від 14 «квітня» 2021 р. № 597.
2. Термін виконання роботи з 24 «травня» 2021 р. до 18 «червня» 2021 р.
3. Вихідні дані роботи: нормативно-правові документи з обліку та аудиту, дані Державної служби статистики, фінансова звітність підприємства, первинні документи, облікові реєстри синтетичного обліку, Наказ про облікову політику, установчі документи підприємства.
4. Зміст пояснювальної записки: РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ; РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: Лист 1. Класифікація грошових коштів; Лист 2. Функції грошей та їх призначення; Лист 3. Схема документування операцій, пов'язаних з рухом грошових коштів в касі підприємства; Лист 4. Документування руху грошових коштів на рахунках в банку; Лист 5. Формування звіту про рух грошових коштів; Лист 6. Класифікація користувачів інформації про

грошові потоки підприємства; Лист 7. Порівняння активів за ступенем ліквідності з пасивами за терміном погашення ПАТ «МАУ» за 2018-2020 рр. (грн.); Лист 8. Динаміка коефіцієнтів ліквідності, що характеризують рівень платоспроможності ПАТ «МАУ» за 2018-2020 рр.; Лист 9. Динаміка коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення з кредиторською заборгованістю ПАТ «МАУ» за 2018-2020 рр.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1	Розробка змісту випускної роботи та написання вступу	24.05.2021р.- 26.05.2021р.	
2	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику	27.05.2021р.- 01.06.2021р.	
3	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику	02.06.2021р.- 06.06.2021р.	
4	Узгодження випускної роботи з науковим керівником. Проходження нормоконтролю. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. Підготовка виступу.	07.06.2021р.- 10.06.2021р.	
5	Переплетення випускної роботи. Подання випускної роботи та супровід документів секретарю ЕК.	11.06.2021р.- 18.06.2021р.	

7. Консультація з окремого(мих) розділу(ів):

Назва розділу	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ГРІШОВИХ КОШТІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Бондаренко О.М.		
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Бондаренко О.М.		

8. Дата видачі завдання: «___» _____ 20__ р.

Керівник дипломної роботи (проекту): _____
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання: _____
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Облік грошових коштів та аналіз грошових потоків на авіапідприємстві»: 127 сторінок, 8 рисунків, 11 таблиць, 54 використаних джерела, 5 додатків.

ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ, АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ, ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МІЖНАРОДНІ АВІАЛІНІЇ УКРАЇНИ».

Метою роботи є дослідження і систематизація інформації щодо організації і методики обліку грошових коштів і аналізу грошових потоків на авіаційному підприємстві на основі існуючої нормативно-законодавчої бази та літературних джерел на базі обраного підприємства авіаційної галузі.

Об'єктом дослідження даної випускної роботи є процес бухгалтерського обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних підходів щодо бухгалтерського обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків на ПАТ «МАУ».

У випускній роботі використано такі методи дослідження – узагальнення та системного аналізу, порівняння та класифікації, монографічний, описовий, метод синтезу, індукції, дедукції, економіко-статистичний, метод фінансово-економічного аналізу, спостереження, абстрактно-логічний.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в роботі використано і проаналізовано наукову й методичну літературу з обраної теми дослідження, обґрунтовано особливості обліку грошових коштів та аналіз грошових потоків на авіаційному підприємстві. Дослідження проведено на підставі даних фінансової звітності ПАТ «МАУ», нормативно-законодавчих актів, наукових видань та літератури.

Матеріали випускної роботи можуть бути використані у навчальному процесі та практичній діяльності працівників бухгалтерії різних форм власності та різних видів діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1	8
ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1 Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів.....	8
1.2 Економічна сутність, визнання, оцінка та класифікація грошових коштів	15
1.3 Документування операцій з обліку грошових коштів.....	25
1.4 Синтетичний та аналітичний облік грошових коштів	32
1.5 Відображення інформації про грошові кошти у звітності.....	35
РОЗДІЛ 2	42
АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	42
2.1 Джерела інформації для перевірки стану грошових потоків підприємства	42
2.2 Мета, завдання та об'єкти аналізу грошових потоків авіаційного підприємства	50
2.3 Методика аналізу грошових потоків.....	55
2.4 Аналіз структури і динаміки грошових потоків	60
2.5 Результати аналізу грошових потоків та їх документальне оформлення ...	67
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Здійснення будь-якої господарської діяльності підприємств неможливе без використання грошових коштів, які є досить важливою та значною частиною активів підприємства. Грошові кошти є важливим об'єктом системи бухгалтерського обліку, а також грошовим вимірником для інших облікових об'єктів. Важливість грошей незаперечна. Адже кошти присутні на всіх етапах облікового циклу, включаючи купівлю товарів, виробництво, виконання робіт і надання послуг, а також продаж товарів і доходів

Теоретичну основу дослідження питання склали закони України, Положення (стандарти) з бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, наукові праці сучасних провідних вчених. Проблеми обліку грошових коштів й аналізу грошових потоків є предметом особливої уваги економічної науки. Великий внесок в розробку теоретичних основ і методологічних підходів до проблеми обліку грошових коштів і аналізу їх руху внесли такі провідні вчені-економісти, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Р.Л. Хом'як, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, С.Л. Береза, А.В. Гриліцька, І.С. Варавка, С.А. Мальцев, І.С. Несходовський.

Об'єктом дослідження даної випускної роботи є процес бухгалтерського обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних підходів щодо бухгалтерського обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків на ПАТ «МАУ».

Метою роботи є дослідження і систематизація інформації щодо організації і методики обліку грошових коштів і аналізу грошових потоків на авіаційному підприємстві на основі існуючої нормативно-законодавчої бази та літературних джерел на базі обраного підприємства авіаційної галузі.

Реалізація мети випускної роботи головним чином зумовила потребу у вирішенні наступних завдань:

- визначення економічної сутності грошових коштів та грошових потоків, їх класифікації в бухгалтерському обліку;
- аналіз законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів та їх руху на авіаційному підприємстві;
- дослідження наукової літератури щодо обліку грошових коштів й аналізу грошових потоків;
- визначення порядку проведення аналізу руху грошових коштів на ПАТ «МАУ»;
- проведення аналізу формування синтетичного та аналітичного обліку грошових коштів;
- визначення порядку відображення грошових коштів у фінансовій звітності даного авіаційного підприємства;

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та наданні рекомендацій щодо удосконалення бухгалтерського обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків у практику авіаційних підприємств. Новизна результатів, що одержані автором в ході написання випускної роботи і виносяться на захист, полягають у виокремленні власного тлумачення економічної категорії «грошові кошти».

В останні роки різко зросли ступінь і роль грошових коштів та їх потоків у виробничій та фінансовій діяльності підприємства. У зв'язку з цим особливої актуальності для підприємств набула проблема вдосконалення обліку грошових коштів й аналізу грошових потоків. Важливе практичне значення та виробничу спрямованість мають питання обліку грошових коштів та аналізу їх потоків, оскільки це є передумовою подальшого розвитку підприємства. Належним чином організований облік грошових коштів, тобто якісна поінформованість про їх наявність та рух, мають суттєве значення в управлінні діяльністю кожного підприємства.

РОЗДІЛ 1

ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів

Бухгалтерський облік регулюється в більшості провідних країн світу законами, які містять докладні положення, що описують процес бухгалтерського обліку. Відповідно, держава зацікавлена в тому, щоб всі учасники ринку отримували достовірну бухгалтерську інформацію і могли передбачити певні ризики в майбутньому, щоб запобігти непередбаченим збиткам.

Українська звітність заснована на міжнародно визнаних стандартах бухгалтерського обліку та звітності, основні вимоги яких викладені в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Облікові дані повинні зберігатися на підприємстві з дати реєстрації до дати ліквідації [49].

Сучасна національна система бухгалтерського обліку динамічно розвивається і в даний час складається з підсистем, які можуть бути згруповані на основі регулюючого органу, що встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Нормативне регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів можна схематично представити у вигляді ієрархічної піраміди з п'яти рівнів (рис. 1.1).

Слід провести окрему відмінність між міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності, такими як МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» [6] та МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» [7], які спрямовані на регулювання грошових коштів та їх еквівалентів.

Згідно з МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» монетарні статті не переоцінюються, так як вони деноміновані у валюті на кінець звітного періоду.

МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» визначає процедуру отримання фіксованої кількості одиниць у цій валюті [6].

Відповідно до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» монетарні статті, виражені в іноземній валюті, перераховуються повторно в кінці кожного звітного періоду. Курсові різниці, що виникають в результаті розрахунків за монетарними активами або в результаті конвертації монетарних статей, відрізняються від поточного обмінного курсу, за яким вони були спочатку розраховані.

I-й рівень	Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI зі змінами та доповненнями
	Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV зі змінами та доповненнями
	Цивільний кодекс України від 16.01.2003р., № 435-IV зі змінами та доповненнями
	Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р., № 2121-III зі змінами та доповненнями
II-й рівень	Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 р., № 2346-III зі змінами та доповненнями
	Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» від 12.06.1995р., № 436/95 зі змінами та доповненнями
III-й рівень	НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», від 07.02.2013 р., №73 зі змінами і доповненнями
	П(С)БО № 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 р., № 91 зі змінами та доповненнями
	П(С)БО № 13 «Фінансові інструменти» від 30.11.2001р., № 551зі змінами та доповненнями
	П(С)БО №21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р., № 193 зі змінами та доповненнями
	П(С)БО №22 «Вплив інфляції» від 28.02.2002 р., №147 зі змінами та доповненнями
IV-й рівень	Положення про ведення касових операцій в національній валюті України, затверджене постановою Національного банку України № 148 від 29.12.2017р.
	Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затверджена постановою правління Національного банку України № 22 від 21.01.2004р.
	Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах № 492 від 12.11.2003 р.
V-й рівень	Наказ про облікову політику підприємства
	Наказ про договірну політику підприємства

Рис. 1.1 Рівні нормативного регулювання грошових коштів та їх еквівалентів
Рівень державного регулювання можна розділити на чотири підрівні:

1. Перший – являє собою вищі державні правові норми, а саме: Податковий кодекс України (ПКУ), Господарський кодекс України (ГКУ), Цивільний кодекс України (ЦКУ) та Закони України.

Зокрема, Господарський кодекс України регулює договірні відносини між господарюючими суб'єктами, відповідальність за недотримання договірних зобов'язань та регулює поведінку господарюючих суб'єктів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

У ньому передбачалося, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності після сплати податків і зборів, передбачених законом, повинні мати валютну виручку від своєї діяльності, за винятком випадків, передбачених нормативною базою.

Податковий кодекс України публікує значення терміна «кошти» і встановлює, що позитивна курсова різниця зараховується до доходів, а негативна - витрат. У ст.135 п.4.2 говориться, що доходи від кредитних і депозитних операцій включаються до оподаткованого доходу підприємства[9].

Згідно до п.3 ст.3 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахунково-касових операцій у торгівлі, громадському харчуванні та послуг» передбачено, що господарюючі суб'єкти, які здійснюють розрахункові операції готівкою та/або безготівковими коштами (з використанням платіжних карток, платіжних чеків), при реалізації товарів (послуг) у сфері торгівлі, гостинності та послуг, а також транзитних операцій з готівкою, зобов'язані: використовувати реєстратори розрахункових операцій, які реєструються в Державному реєстрі, в установленому порядку їх застосування та проводити розрахункові операції на повну суму покупки через реєстратори розрахункових операцій, роздруковуючи відповідні документи, що підтверджують здійснення даних операцій[2].

Основними нормативними документами, що регулюють облік розрахунків за безготівковими операціями, є закони України і, зокрема, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Як зазначає Г. П. Голубнича, «Дотримання принципу субординації (взаємозалежності) забезпечує чітку організацію процесу розробки обліково-аналітичної інформації на стадії виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення та узагальнення. Застосування даного принципу дозволяє враховувати межі і структури окремих локальних систем обліку, що безпосередньо впливає на кількість і якість самої інформації» [22].

Важливими нормативними документами, що регулюють розрахунки за безготівковими операціями, є Закон України «Про банки і банківську діяльність» [1] і Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»[3].

Закон України «Про банки і банківську діяльність» встановлює основні вимоги до управління банківськими рахунками та встановлює відповідальність

банків за ідентифікацію клієнтів, що відкривають рахунки, та осіб, уповноважених діяти від імені таких клієнтів. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» визначає осіб, для яких банки мають право відкривати рахунки, і регулює порядок і види відкриття рахунків.

2. Другий рівень – Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів. Ці нормативні документи повинні дотримуватися на всій території України і не повинні суперечити Конституції і законам України. Важливі акти видаються у формі постанов. Документи з оперативних та інших поточних питань оформляються у вигляді наказів. Слід мати на увазі, що акти Уряду можуть прийматися тільки за наявності на те підстави і відповідно до законів України та розпоряджень Президента України.

Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» встановлює розмір фінансових санкцій, що застосовуються до господарюючих суб'єктів за порушення касових операцій [16]. Крім того, відповідно до ст. 1642 Кодексу про адміністративні правопорушення, підприємство піддається штрафним санкціям у разі недотримання правил проведення касових операцій. Відповідно до статті 250 ГКУ [5], штрафні санкції можуть застосовуватися до комерційних підприємств протягом шести місяців з моменту встановлення факту порушення, але не пізніше, ніж через один рік після вчинення порушення.

3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів являють собою третій рівень регулювання обліку цих активів.

У НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» встановлює зміст, мету, принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання та публікації її елементів. Звіт про рух грошових коштів містить дані про рух грошових коштів за звітний період в результаті господарської діяльності [8].

Відповідно, П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» встановлює методологічні засади формування облікової інформації про фінансові інвестиції, спільні операції та їх публікації у фінансовій звітності [10].

П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» визначає методологічну основу для формулювання та публікації бухгалтерської інформації про фінансові активи у фінансовій звітності [11].

Операції з валютними фондами є одним з основних компонентів грошових інструментів і регулюються П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [64]. Цей стандарт описує природу грошових інструментів, але немає ніяких критеріїв для віднесення їх до останніх. Ще одним суттєвим недоліком даного стандарту є його поширення на грошові інструменти, номіновані в іноземній валюті, зокрема: рахунки в іноземній валюті та грошові кошти, непогашена зовнішньоторговельна дебіторська заборгованість, векселі та фінансові інвестиції, якщо очікується, що вони будуть відшкодовані готівкою.

Розрахунки за операціями з іноземною валютою здійснюються у функціональній валюті після початкового розрахунку з використанням спотового обмінного курсу між функціональною та іноземною валютами на дату здійснення операції.

Курсова різниця виникає, коли монетарні статті виникають в результаті операції з іноземною валютою і зміни обмінного курсу відбуваються в період між датою операції і датою розрахунку. Якщо угода врегульована протягом того ж розрахункового періоду, в якому вона була здійснена, всі курсові різниці враховуються протягом цього періоду.

Після аналізу основних положень П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» і МСФЗ 21 «Вплив змін валютних курсів» істотних відмінностей між цими стандартами виявлено не було, оскільки національні стандарти засновані на міжнародних стандартах.

Що стосується нормативного регулювання безготівкових платежів, то основним документом, що регулює їх механізми, форми, стандарти документів і документообіг, є «Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті». На додаток до цієї Інструкції існують положення (в тому числі П(С)БО 21), кожне з яких регулює процес розрахунків за допомогою переказного векселя, чека,

акредитива і платіжної картки. В цілому безготівковий оборот в Україні регулюється низкою різних рівнів регулювання.

4. Четвертий рівень регулювання включає в себе інструкції, видані державою або НБУ.

Операції з грошовими коштами в національній валюті регулюється Положенням «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 148 від 29.12.2017р. Відповідно до вищезазначеного положення максимальна сума готівкових розрахунків між підприємствами протягом одного дня у разі одного або декількох платежів не повинна перевищувати сумі 10000 грн., а з фізичними особами - 50000 грн. [14].

Слід зазначити, що порушення максимальної суми готівкового розрахунку може призвести до порушення ліміту готівкових коштів, оскільки, якщо він перевищує ліміт платежів платнику готівкових коштів, сума такого перевищення буде додана до фактичного залишку готівкових коштіву касі підприємства в кінці робочого дня, один раз у день здійснення операції.

Якщо сума отриманого надлишку і залишку грошових коштів перевищує затверджений в касі ліміт грошових коштів, то підприємство понесе адміністративну відповідальність. Якщо сума ліміту перевищує зазначену суму виявленого перевищення та фактичний залишок коштів на дату перевищення, немає підстав притягувати платника до відповідальності. Зазначене обмеження поширюється також на грошові рахунки між підприємствами на шкоду коштам, отриманим корпоративними спеціальними платіжними інструментами за товари, придбані для виробничих (господарських) потреб. Тому, якщо співробітник отримав або зняв гроші з картки підприємства для покупки товарів або матеріалів від імені підприємства, застосовується сума граничного розрахунку. Єдиним винятком є видача грошових коштів співробітнику, що знаходиться у відрядженні.

Якщо підприємства розраховуються з іншими підприємствами, що перевищують встановлену максимальну суму, підприємство підлягає штрафу, сума якого розраховується на основі фактичного залишку грошових коштів на кінець дня. Потім розрахована сума порівнюється з лімітом готівки касира. Якщо буде

встановлено, що ліміт готівкових коштів перевищено, до суб'єкта застосовуються санкції у вигляді штрафу, розмір якого повинен бути в два рази більше суми перевищення, виявленого за кожен день [16].

Порядок інвентаризації грошових коштів, бланків документів суворої звітності встановлено наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями) [13].

Наявність готівки, цінних паперів, чекових книжок та інших цінностей в касі товариства перевіряється комісією і оформляється актом інвентаризації. Інвентаризація касових операцій здійснюється відповідно до положень «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні»[14].

Постанова № 22 «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.2004 (зі змінами і доповненнями редакція від 31.10.2017) року. В інструкції зазначаються форми платіжних інструментів, порядок їх заповнення, правила подання, права та обов'язки учасників розрахунків залежно від застосування тієї чи іншої форми безготівкового розрахунку[15].

Інструкція №492 «Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті» від 12.11.2003 року (зі змінами і доповненнями) регулює порядок відкриття поточних рахунків, відкритих зареєстрованою юридичною особою, незалежно від форми власності. Для безготівкових розрахунків використовуються рахунки в національній та іноземній валютах. Поточні рахунки для зберігання грошових коштів та здійснення рахунків, кредитних і касових операцій відкриваються за угодою сторін у банку, за місцем реєстрації підприємства або в будь-якому банку України [4].

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності враховують розкриття статей балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал.

П'ятий рівень – це регулювання касових операцій та їх аналогів на рівні підприємства. Такі документи включають Наказ про облікову політику

підприємства, інші накази, положення та інструкції, які є обов'язковими в рамках одного підприємства. Керівництво підприємства самостійно визначає пріоритет документів, зміст, статус, принципи структури та взаємодії, а також порядок підготовки та узгодження.

Можна припустити, що найбільш актуальним питанням є дотримання ліміту каси на підприємстві.

Таким чином, основною проблемою при підготовці якісної обліково-аналітичної інформації є відсутність актів, що регулюють облік грошових інструментів, нормативна неспроможність обліку грошових інструментів, що призводить до спотворень інформації про грошові інструменти в національній валюті.

Сьогодні в Україні існує ряд нормативних актів, що регулюють облік грошових коштів, але для більш ефективної організації бухгалтерського обліку необхідно привести національне законодавство у відповідність до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

1.2 Економічна сутність, визнання, оцінка та класифікація грошових коштів

Грошові кошти вважаються найбільш ліквідною категорією активів, яка забезпечує підприємству найвищий рівень ліквідності а, отже, свободу вибору. Готівка - це початок і кінець економічного і фінансового циклу. Грошові кошти конвертуються в інші активи в ході діяльності економічного оператора. Грошові кошти є як на початковому, так і на останньому етапах облікового циклу, включаючи придбання товарів, виробництво, виконання робіт, надання послуг та отримання доходу. Велика частина господарської діяльності обумовлена грошовими потоками і пов'язана з розрахунками між підприємствами. Рух грошових коштів (приплив і відтік) генерують грошові потоки. Грошові кошти - це актив підприємства, яким воно розпоряджається в ході своєї діяльності.

Економічна сутність грошей полягає в тому, що вони виступають в якості активного елемента і невід'ємної частини економічної діяльності суспільства по відношенню до різних учасників і частин відтворювального процесу. Грошові кошти беруть участь у здійсненні різних соціальних відносин, розподілі валового національного продукту, купівлі нерухомості, землі, визначенні цін, що виражають вартість товарів. Крім того, готівка – це засіб обміну товарами, майном, творами мистецтва, ювелірними виробами тощо.

Історія грошей почалася, коли обмін став невід'ємною частиною суспільного життя. Це особливо стосувалося двох основних напрямків праці. На ранній стадії виробництва товарів обмін відбувається в найпростішій формі (бартерна торгівля), але зі збільшенням виробництва недоліки бартерної торгівлі визначаються більш чітко: відмінності в бажанні обох сторін придбати товар, що є необхідністю в більшій кількості угод; проблеми в зберіганні товарів для обміну; труднощі у встановленні чітких пропорцій обміну товарами. Тому необхідно застосовувати певний орієнтир, який є універсальним для спільного використання і однаково необхідний для всіх посередників. В результаті з усього світу товарів виникає єдиний продукт, який також виступає в якості посередника і постійно циркулює на ринку.

Тому потреба в грошах обумовлена труднощами прямого обміну товарами, а отже, у зв'язку зі стихійним розвитком суспільства певні товари відігравали роль загального еквівалента. На різних етапах цю роль грали риба, хутра, крупи та інші товари, які служили основним об'єктом обміну, пізніше перейшли на метали (олово, мідь) і, нарешті, зупинилися на золоті і сріблі. Вирішальним кроком у становленні металевих грошей стала поява монети. Протягом багатьох століть срібло виконувало свою загальну функцію, яка поступилася місцем золоту. Обидва дорогоцінні метали вже давно використовуються в різних країнах. Адже саме золото стало грати роль грошей.

Від Арістотеля (IV ст. До н. Е.) і до XVIII ст. ідея про те, що гроші приходять з угод між людьми, які спрощують і полегшують обмін товарами, була досить

розповсюдженою. Така інтерпретація походження грошей називається раціональною концепцією.

Однак науковий аналіз походження і природи грошей, вироблений класиками політичної економії - А.Смітом, Д. Рікардо, К. Марксом, довів обґрунтованість раціональної концепції. Адже в своїх найпростіших проявах гроші створювалися на ранніх стадіях розвитку суспільства, коли ні фактор взаємної згоди, ні уряд не могли грати істотної ролі у формуванні економічних відносин, тим більше що вони являють собою таку складну форму, як гроші. Однак головним недоліком А. Сміта було припущення, що поділ праці походить від обміну, а не навпаки. Поняття грошей, інтерпретація їх походження як результату обмінних сил, розуміння грошей як предмета є одним з головних досягнень тодішньої економіки [26].

Рікардо, послідовник А. Сміта, будує теорію грошей на основі своєї теорії вартості. Гроші вважаються цінним продуктом. Грошова система заснована на золоті, вартість якого, як і будь-якого іншого товару, визначається вартістю робочої сили. Враховуючи цінність грошей, їх кількість в обігу залежить від кількості товарів. Рікардо вважає використання золота дорогим і нерозумним і складає проект з розповсюдження паперових грошей [26].

Гроші можуть діяти в різних формах (рис. 1.2) і можуть досліджувати свою сутність через функції, які вони виконують. Завдяки функціям грошей, як засобу обігу та платежів, вони постійно знаходяться в русі. Рух грошей у внутрішньому обороті країни - це грошовий обіг, виражений в готівковій та безготівковій формах, що, в свою чергу, опосередковує рух товарів і послуг.

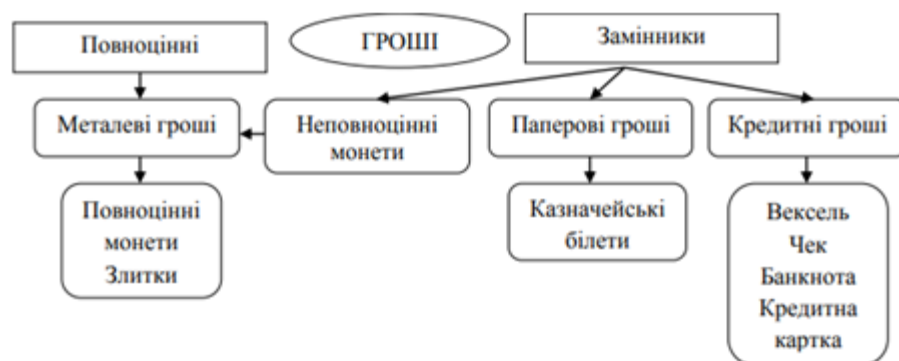

Рис. 1.2 Форми грошей

Грошовий обіг - це пряма і зворотна залежність між виробництвом і попитом. Однак грошовий обіг не повинен обмежуватися участю грошей в торгівлі, оскільки гроші самі по собі створюють рух. Грошовий обіг - сукупні грошові потоки, представлені грошовим обігом: рух банкнот, монет і паперових грошей; і безготівковий обіг: перекази грошових коштів з рахунку на рахунок підприємства через фінансово-кредитні установи на підставі розрахункових і платіжних документів (рис. 1.3).

Рис. 1.3 Грошовий обіг

З розвитком виробництва і товарообігу ринкова економіка в цілому зазнала як кількісних, так і якісних змін у функціонуванні грошей, що призвело до демонетизації золота. Для того щоб зрозуміти суть сучасних грошових систем, зміни грошового потоку і самих грошей при демонетизації золота, необхідно розкрити основи цього процесу з урахуванням загальних функцій грошей. Сутність грошей як економічної категорії відображена в їх функціях (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Функції грошей та їх призначення

Функції грошей	Призначення грошей
Міра вартості	Є еквівалентом вартості усіх товарів.
Засіб обігу	Є посередником в обміні, стимулюють обмін товарами.
Засіб платежу	Забезпечують погашення боргу.
Засіб утворення накопичення	Є резервом багатства, регулюють обіг грошей.
Світові гроші	Виступають як: <ul style="list-style-type: none"> • Міжнародні платіжні засоби; • Загальні засоби закупівлі; • Сприяють матеріалізації багатства.

Функція грошей як міри вартості полягає в тому, щоб вимірювати і порівнювати вартість всіх товарів і послуг, використовуючи гроші як загальний еквівалент, надаючи величині форму ціни. Ціна товару - це грошовий вираз, грошова оцінка товару. Це залежить як від вартості товару, так і від вартості грошей. Технічним засобом вираження вартості грошової одиниці є ціновий діапазон, який має правовий (нормативний) характер і виражає не вартість товару, а ціну. Через ціновий діапазон ідеальна уявна ціна перетворюється на ціну в національній валюті або ринкову ціну [51].

У функції грошей як засобу обігу, гроші виступають в якості посередника при обміні товарами і послугами та забезпечують їх оборот. На відміну від попередньої, ця функція виконується в реальному сенсі, але її роль тимчасова (гроші переміщуються з одного об'єкта на інший). Вона характеризується одночасним зустрічним рухом товарів і грошей у бартерній торгівлі, тобто продаж товарів відбувається одночасно з оплатою. В результаті функція грошей як засобу обігу, як правило, обмежується грошовою сферою.

Основною метою платіжної функції є погашення заборгованості за товари, продані в кредит. Гроші тут працюють наступним чином: міра вартості при визначенні договірної ціни проданого товару, тобто гроші визначають суму боргу, яку покупець повинен погасити протягом певного періоду часу; ідеальний засіб платежу. Як платіжний засіб гроші почали здійснювати самостійні рухи, не вступаючи в безпосередній контакт з товарообігом, служачи одностороннім рухом вартості в процесі розширеного відтворення; принципово нова форма грошей - кредитні гроші [52].

Функція грошей як засобу накопичення використовується учасниками ринку як певний засіб забезпечення їх купівельної спроможності в майбутньому. Якщо після продажу продукту не буде куплено жодного іншого продукту, гроші будуть накопичуватися. Тут гроші є репрезентативною абстрактною формою багатства, засобом накопичення і збереження вартості. Тому функцію накопичення скарбів в ідеалі виконують цінні гроші, які мають свою цінність [51].

Спочатку функція світових грошей забезпечувалася тільки цінними грошима. Сьогодні світові гроші - це національна валюта, яка може виконувати всі перераховані вище функції на світовому ринку. Якщо світові гроші використовуються для погашення боргів, пов'язаних із зовнішньою торгівлею, банківськими та фінансовими кредитами, то вони використовуються в якості платіжного засобу. Однак, якщо світові гроші переміщуються з однієї країни в іншу без еквівалентного переміщення товарів або погашення боргу, це забезпечує передачу багатства [51].

Єдність усіх функцій дає загальну картину грошей, їх ролі в суспільному відтворенні. Важливою умовою теоретичного пізнання функцій грошей є послідовне забезпечення діалектичного підходу до їх аналізу [52].

Виробничий процес вимагає накопичення грошей і тимчасового вилучення грошей, тому що кожен виробник повинен накопичити достатньо грошей, щоб купити активи і робоче обладнання, і тому певною мірою діє як збирач скарбів. Можна накопичувати не тільки золото або срібло, а й металеві та паперові гроші [52].

В Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» грошові кошти включають готівку, гроші на рахунках в банку та депозити до запитання [8]. Готівкові кошти - грошові знаки національної валюти України - банкноти і монети.

Грошові платежі підприємств, підприємців та фізичних осіб за продажі (товари, виконані роботи, надані послуги) та операції, не пов'язані безпосередньо з продажем товарів (робіт, послуг) та інших активів, називаються грошовими розрахунками. Початкова та кінцева ланка циклу обороту активів, яка включає в себе покупку товарів, виробництво, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання доходу, грошових коштів, тобто ліквідних активів.

Розрахунки можуть бути проведені не тільки готівкою, але і безготівковою формою. Безготівкові розрахунки - це перекази коштів з рахунку платника на рахунок одержувача платежу. Фінансовим посередником у цьому розрахунку є банк, який надає послуги підприємствам-клієнтам на договірній основі [34].

Здійснення банківських розрахункових операцій знижує потребу в готівкових грошах, сприяє концентрації вільних грошових коштів, призначених для кредитування, в банку, забезпечує їх збереження і ефективне використання, оптимізує і прискорює рух державних ресурсів.

Готівкові та безготівкові грошові потоки нерозривно пов'язані між собою при переході від однієї форми до іншої. Наприклад, виручка надходить в касу підприємства, а потім переводиться в банк для переказу на поточний або інший рахунок. З цих рахунків банк здійснює платежі між суб'єктами господарювання і видає готівку в касу підприємства для видачі зарплат, авансів та інших платежів.

У літературі існують різні підходи до визначення терміну «грошові кошти». Щоб зрозуміти сутність грошових коштів, проаналізуємо роботи провідних вітчизняних і зарубіжних вчених в різних літературних джерелах.

Остафійчук С. М. вважає, що, оскільки грошові кошти є абсолютним ліквідним активом, в результаті це поняття не обов'язково включає всі залишки на банківських рахунках, оскільки їх ліквідність може відрізнятися від абсолютної [35].

На думку Завадського Й. С. [24], Осовської Г. В. [34] грошовими коштами є доходи та надходження.

Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. та Партин Г. О. вказують, що в господарській практиці назву грошей мають явища, зовні що відрізняються одне від одного: розрахункові одиниці, що визначають ціну товару, національні банкноти, валюту, запаси на банківських рахунках, кошти затрачені на покупку цінних паперів, боргові зобов'язання по платежах і т. д. [25].

Бабіч В. В., Сагова С. В. відзначають, що під грошима слід розуміти валюту України та іноземну валюту [19].

Дерій М. під грошовими коштами визначає основні сегменти здійснення готівкових та безготівкових розрахунків між державними бюджетними установами та підприємствами [23].

Бутинець Ф.Ф. визначає грошові кошти як готівка, кошти на рахунках в банку та депозити до запитання [21].

Ткаченко Н.М. вважає, що кошти, що зберігаються в готівковій формі або на банківських рахунках, необхідні для забезпечення господарської діяльності підприємства [45].

Як видно з наведених вище визначень, автори по-різному підходять до визначення грошових коштів. Але у всіх є визначення матеріальної основи грошових коштів - «гроші», «кошти», «знаки», «засоби» та зберігання - на банківських рахунках, в касі компанії.

Однак, незважаючи на важливість категорій і необхідності організації, роботи по чіткому визначенню і класифікації грошових коштів практично відсутні, незважаючи на те, що їх класифікації надзвичайно важлива для обліку, аналізу і контролю грошових потоків. Процес його вирішення дозволяє чітко визначити пріоритетність вивчення кожного виду грошових коштів на мікрорівні.

Класифікація - це процес, при якому предмети (процеси, явища) класифікуються за певними ознаками на групи, типи і т.д. Іншими словами, класифікація - це природний процес вивчення сутності предметів. Чим вище зростають класифікаційні характеристики, тим вище рівень знань предметів, що вивчаються.

Більшість авторів фокусують свої дослідження на класифікації грошових потоків, а не грошових коштів як окремого об'єкта фінансового управління. Запропонована проф. І.О. Бланк класифікація, є найбільш повною, оскільки в ній визначені і описані 19 характеристик їх класифікації [20].

Терміни «грошові кошти» та «грошові потоки» пов'язані, але не ідентичні. За словами проф. П. Я. Буряк та проф. М. В. Римар: «Термін «грошовий потік»: показує стрімкий розвиток підприємницької діяльності, коли приплив і відтік грошей мають постійний характер». Вони вважають, що основними ознаками класифікації грошових коштів можуть бути:

- форма існування: готівкові та безготівкові грошові кошти;
- вид валюти: грошові кошти в національній валюті та грошові кошти в іноземних валютах [47].

Готівкові гроші – готівка у вигляді паперових грошей, монет, банкнот. Безготівкові грошові кошти - кошти на банківських рахунках, що використовуються для оплати і взаєморозрахунків шляхом переказу між рахунками суб'єктів господарювання [47].

Грошові кошти в національній валюті - це грошові кошти (як готівкові, так і безготівкові) у валюті, випущеній певною державою, яка в цілому знаходиться в обігу на її території.

Грошові кошти в іноземній валюті - грошові кошти (як готівкові, так і безготівкові), які знаходяться в обігу і є законним платіжним засобом на території іноземної країни чи групі іноземних країн.

Професор В. В. Сопко зазначає, що класифікація грошових коштів є початковим елементом організації їх обліку, оскільки вона дозволяє структурувати їх відповідно до інформаційних потреб користувачів інформації. Сопко В. В. виділяє дві особливості класифікації грошових коштів:

- за призначенням: оборотні та необоротні;
- за місцем зберігання: готівка в банку, касі підприємства, у підзвітних осіб, у контрагентів, вкладені у еквіваленти, цінні папери тощо.

Пізніше ця класифікація була розширена і доповнена двома додатковими ознаками:

- за видами валют: національна та іноземна валюти;
- за джерелами надходження: власні, запозичені та залучені [44].

Вищевказані класифікаційні ознаки повинні бути доповнені двома додатковими ознаками, які мають важливе значення при вирішенні завдань обліку, аналізу та контролю:

1. Обмеження у напрямках використання:

- готівкові кошти без обмежень у напрямках використання – кошти, якими підприємство (установа, організація) може розпоряджатися без будь-яких обмежень на провадження господарської діяльності, наприклад, готівкою на поточних рахунках у банку;

– кошти з обмеженим використанням – готівкові кошти, які підприємство (установа, організація) може використовувати для конкретної мети, наприклад, готівкові кошти, отримані як цільове фінансування;

– гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів тощо.

Класифікація грошових коштів відповідно до вищевказаного критерію надзвичайно важлива при аналізі фінансового становища підприємства, оскільки організація повинна прагнути мінімізувати частку грошових коштів обмеженого використання в загальній грошовій масі. Великі суми грошових коштів, що обмежують їх використання, ще не можуть свідчити про високу платоспроможність підприємства. В ідеалі грошові кошти є найбільш ефективним засобом забезпечення зобов'язань підприємства без обмеження їх використання.

2. Місце зберігання:

– готівка в касі підприємства (установи, організації) - готівка, яка зберігається в спеціально відведеному приміщенні або місці в межах встановленого ліміту залишку готівки;

– грошові кошти на банківських рахунках – кошти, які зберігаються на різних рахунках у банківських установах і можуть бути використані в будь-який час на вимогу власника рахунку;

– гроші на мікропроцесорі смарт-карт – один з різновидів «електронних грошей» – зберігаються на спеціально розроблених картках;

грошові кошти в пам'яті комп'ютерів на жорстких дисках – один з різновидів «електронних грошей» - зберігається як файли в пам'яті комп'ютера, які виступають їх фізичним носієм.

У зв'язку з виявленими недоліками в існуючих типах класифікації та з метою узагальнення існуючих загальноприйнятих особливостей грошових коштів вважаємо за доцільне удосконалити їх класифікацію для потреб управління грошовими коштами в цілому та бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту на наступні види, які можна подати графічно

У зв'язку з виявленими недоліками в існуючих типах класифікації та з метою узагальнення існуючих загальних особливостей декомпозиції грошових коштів вважається доцільним удосконалити їх класифікацію для потреб управління грошовими коштами та обліку, аналізу і контролю на наступні види, які можуть бути представлені графічно (рис. 1.4).

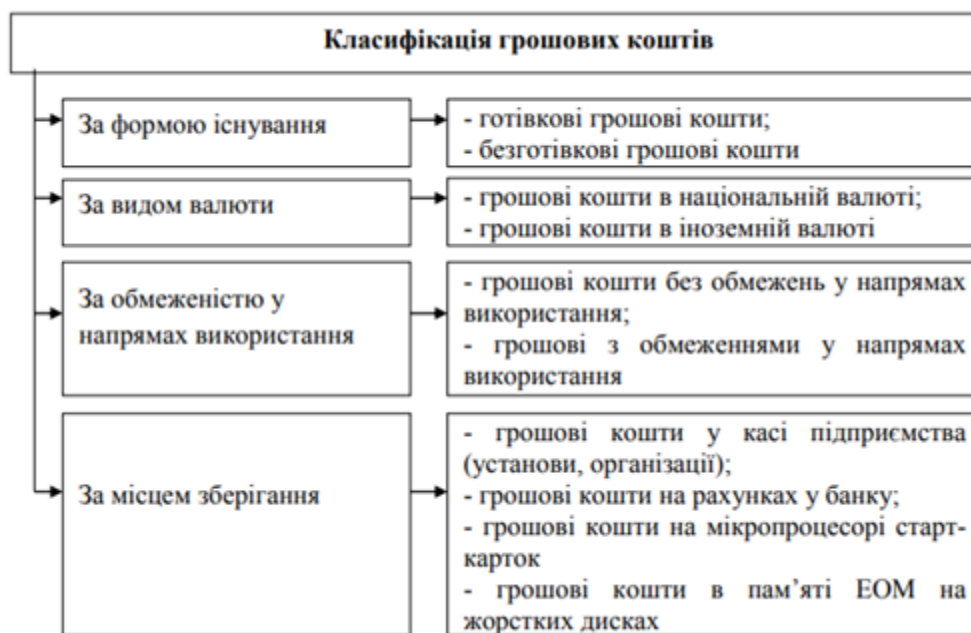

Рис. 1.4 Класифікація грошових коштів

Тому для забезпечення правильного розуміння, ефективного управління, чіткого контролю і повного обліку потрібна чітка, зрозуміла і логічна класифікація грошових коштів, а це означає, що всі вони повинні бути зведені до економічно визначених однорідних груп.

1.3 Документування операцій з обліку грошових коштів

Сучасні умови ведення бізнесу та розвиток української економіки підтверджують важливість та необхідність налагодженого фінансового обліку готівки в касі та коштів на рахунках в банку для фінансово-господарської діяльності підприємств. Важливість інформації про рух грошових коштів обумовлена необхідністю надання користувачам повної і об'єктивної інформації про фінансове

становище і результати діяльності, для прийняття важливих рішень. Тому приділяється велике значення документуванню касових операцій.

Касові операції між підприємствами і фізичними особами, пов'язані з отриманням та видачею готівки через касу, повинні відображатися у відповідних бухгалтерських записах: рахунках, що ведуться за встановленою формою, журналах синтетичних і аналітичних рахунків. Касові документи включають: касові ордери, розрахункові документи, квитанції програмно-апаратних комплексів самообслуговування, інші касові документи доходів і витрат, які формують касові операції відповідно до законодавства України, та відповідні журнали цих документів.

Документування касових операцій регламентується положенням «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» від 29.12.2017 № 148 [14].

Всі підприємства, незалежно від виду діяльності та форми власності, повинні використовувати документи для обліку касових операцій, що наведені в табл. 1.2

Таблиця 1.2

Документи оформлення касових операцій

№	Код документа	Назва первинного документа
1	КО-1	Прибутковий касовий ордер
2	КО-2	Видатковий касовий ордер
3	КО-3	Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів
4	КО-3а	Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів
5	КО-4	Касова книга

Прибутковий касовий ордер використовується для обробки інформації про надходження готівки в касу. Він складається в одному примірнику і реєструється співробітником бухгалтерії під номером, внесеним до реєстру рахунків доходів і витрат, підписується головним бухгалтером або уповноваженою особою і передається в касу підприємства. Квитанція буде підтверджена головним бухгалтером, касиром і печаткою компанії та передана особі, яка доставила гроші.

Прибутковий касовий ордер, за яким були отримані готівкові кошти, залишається у касира.

Операції по видачі готівки з каси, здійснюються на підставі видаткових ордерів або інших документів (платіжна інформація, запити на видачу грошових рахунків), в яких зазначаються реквізити видаткового касового ордера та проставляється штамп. Видатковий касовий ордер складається співробітником бухгалтерії та підписується керівником і головним бухгалтером чи уповноваженою на те особою. Касир видає гроші тільки особі, зазначеній у ордері або в документі, що його замінює. У разі видачі грошей на підставі довіреності, виданої в установленому порядку, в ордері вказується ім'я особи, якій повинні бути передані гроші.

Видача готівки з каси, не підтверджена підписом одержувача в касовому ордері, не може бути прийнятою в якості виправлення залишку готівки в касі. Ця сума не може вважатися достатньою і стягується з касира. Грошові кошти, не підтверджені прибутковими касовими ордерами, є надлишком грошових коштів у касі і відносяться до прибутку підприємства. Бухгалтери та інші співробітники, уповноважені підписувати касові документи, не можуть виконувати обов'язки касира.

Прибутковий та видатковий касові ордери бухгалтер заповнює чітко та без виправлення, навіть ті, що застережені. У цих документах вказується підстава, на якій вони складені, і перераховуються документи, що додаються. Забороняється видавати прибуткові чи видаткові ордери в руки осіб, які вносять або отримують гроші. Прийом і видача грошових коштів проводиться тільки в день оформлення касових ордерів.

Після закінчення операції касир підписує касові ордери (безпосередньо на підставі отримання чи видачі грошей), а додані до них документи, погашаються штампом або написом «Оплачено» із датою. Як тільки касир видає або отримує гроші, то прибуткові і видаткові касові ордери, а також документи що до них додаються, погашаються штампом або написом «Оплачено» чи «Отримано» із зазначенням дати. Це запобігає повторному використанню цих документів.

Перед передачею касиру прибуткових і видаткових касових ордерів і документів, що їх замінюють, реєструються бухгалтерією в журналах реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів. Для реєстрації касових документів відкривається окремо журнал реєстрації на прибуткові та видаткові касові документи.

Усі касові операції реєструються в Касовій книзі. Сторінки касової книги повинні бути заздалегідь пронумеровані, переплетені і запечатані сургучною або мастичною печаткою. Кількість сторінок реєстру засвідчується та скріплюється підписом керівника підприємства та головного бухгалтера. Друга (відривна) частина сторінки книги - це звіт касира, який буде надано бухгалтеру (під розписку) в кінці дня разом з доданими документами для перевірки правильності записів і залишків грошових коштів, складених в кінці дня.

Касові документи збираються в порядку їх випуску, після складання звіту касира та його огляду в бухгалтерії, нумеруються, підшиваються в окремі папки і зберігаються протягом 36 місяців в окремому сейфі або в спеціальному приміщенні. Перевірка належного ведення касової книги покладається на головного бухгалтера або співробітника підприємства, який уповноважений керівником.

В кінці місяця в журналі ордері №1 та вдомості №1.1 підсумовуються надходження і витрати грошових коштів, у тому числі на відповідних рахунках, і враховуються кошти, що залишилися в касі на перший день наступного місяця, які повинні відповідати тому ж показнику в касовій книзі. Остаточні дані заносяться в Головну книгу.

Підприємство встановлює ліміт готівки в касі на основі розрахунку надходження грошових коштів за три послідовних місяці, розділених на кількість відповідних робочих днів за ці місяці. При необхідності підприємство може самостійно переглянути ліміт грошових коштів. Готівкові кошти, що перевищують ліміт каси, зараховуються на поточний рахунок в термін, встановлений підприємством і узгоджений з банком, в якому відкрито рахунок.

Перевірка дотримання касової дисципліни здійснюється самим підприємством, а саме комісією, що призначається від імені керівника підприємства.

Результати перевірки оформляються протоколом, в якому зазначено стан касової дисципліни, виписки про недостачу або залишок готівки в касі (за наявності), а також їх суми та причин виникнення.

Зберігання коштів та здійснення безготівкових розрахунків в установі банку, за місцем реєстрації підприємства або в будь-якому банку, за згодою сторін, відкривають рахунки згідно з Інструкцією «Про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів»[4].

У ході своєї діяльності підприємство здійснює додаткові грошові розрахунки між підрядниками, підприємством і бюджетом, страховими органами, державними органами, приватними особами завдяки чому завершуються перетворення грошової форми виділених коштів на виробничі запаси, одержання грошової виручки та чистого прибутку, що міститься в ній. Таким чином, підприємство використовує розрахунковий рахунок для зберігання грошових коштів та для безготівкових платежів.

Грошові кошти з поточного рахунку надходять до каси підприємства для виплати заробітної плати, пенсій, допомог через хворобу, премій, витрат на відрядження і господарських витрат, виданих банком на підставі чеків. Грошовий чек - це розпорядження підприємства банку видати зазначену суму готівки з його поточного рахунку. Підприємство отримує чекові книжки в банку що його обслуговує. У чеку повинна бути вказана сума, дата видачі, ім'я одержувача та інформація, що стосується призначення коштів. Чеки підписуються посадовими особами, які отримали право на перший і другий підписи, і закріплюють печаткою. Одночасно із заповненням чека, його дані будуть переноситися в корінець, який залишиться на підприємстві в Чековій книжці.

Після прийняття чека банк повертає контрольну марку, за якою готівкові гроші можуть бути використані в призначений час. Слід зазначити, що підприємство зобов'язане подати в банк касовий план на кожен квартал, відповідно до якого планується своєчасна видача готівки.

Грошовий внесок на розрахунковий рахунок підприємства проводиться за Заявою на переказ готівки - письмовому розпорядженню про зарахування грошового внеску банку від підприємства.

Поточні рахунки також можуть використовуватися для операцій, пов'язаних з платіжними акредитивами, і рахунків з допомогою розрахункових чеків. Для забезпечення належного здійснення розрахункових операцій вони повинні бути чітко вказані в первинних документах і детально описані суми платежу, зокрема, якщо платіж складається з декількох сум. Тому, якщо сума в платіжній накладній складається з платежу одночасно і пені за прострочення платежу, в документі має бути зазначено, які статті складають суму платежу. Сума, що зарахована чи списана банком, буде показана не на двох рахунках, а, по можливості, на більшій кількості рахунків. Своєчасна підготовка документів і рахунків допоможе уникнути штрафів і штрафних санкцій. З цією метою слід детально вивчити інструкції про порядок здійснення платежів до бюджету, інших фондів, а також угоди з партнерами, консультуватися з банківськими працівниками, юристами, аудиторами, досвідченими бухгалтерами. Розрахункова і платіжна дисципліна є одним з найважливіших елементів роботи бухгалтера.

Також на підприємствах широко використовується платіжне доручення, що являє собою розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючого банку про списання визначеної суми з власного рахунку і переведення її на рахунок одержувача. Платіжне доручення видається у двох і більше примірниках і приймається банком протягом 10 календарних днів з моменту його видачі.

Платіжне доручення - це розпорядження підприємства його банку про перерахування зазначеної суми коштів зі свого рахунку. Доручення оформляються на бланках встановленої форми.

Банки повинні прийняти до виконання доучення протягом 10 календарних днів з моменту його заповнення. Доручення приймається до виконання тільки в тій сумі, яка може бути виплачена наявними на рахунку коштами або за рахунок кредиту. Доручення на перерахування коштів у дохід бюджету та відрахування

податків, включаючи відрахування на утримання доріг, приймаються банками незважаючи на наявність коштів на рахунках клієнтів. У разі відсутності коштів замовлення обліковуються на окремому позабалансовому рахунку.

Розрахунки за допомогою платіжних доручень, прийнятих банком, можуть здійснюватися між філіями банку або при встановленні кореспондентських зв'язків між юридично незалежними банками, в яких передбачена дана форма розрахунків.

Розрахунки між постачальниками і замовниками за разовими і постійними поставками можуть здійснюватися шляхом планових платежів на основі угод, які будуть використовуватися при розрахунку платіжних доручень.

Платіжні доручення використовуються підприємством для передоплати товарів, наданих послуг і розрахунків на основі звірки взаємних боргів підприємств.

Банківські установи періодично та не рідше одного разу на місяць надсилають підприємствам поштою або через уповноважену підприємством особу виписку з розрахункового рахунку разом з копіями документів, на підставі яких банк здійснював операції за рахунком. Після отримання банківської виписки з розрахункового рахунку головний бухгалтер перевіряє відповідність в ній записів бухгалтерськими документами і записами бухгалтерії. При визначенні помилки бухгалтерія повинна негайно повідомити відповідні установи банку в письмовій формі.

Банк відображає надходження грошових коштів у виписці за кредитом рахунка та їх списання за дебетом. На підприємстві ці операції здійснюються навпаки. Виписка банку є реєстром аналітичного обліку грошових коштів на банківських рахунках, які використовуються для подальшого обліку.

Основними джерелами надходження грошових коштів на банківський рахунок є банківські кредити, готівкові кошти з каси, кошти цільового фінансування, доходи майбутніх періодів та від реалізації. Канали витрат - це розрахунки з постачальниками і підрядниками, платежі в бюджет, перекази кредиторам.

Зовнішньоекономічна діяльність в єдиній валюті України – гривні, обліковується у сумі визначеній шляхом перерахунку іноземної валюти по ринковому курсу НБУ на дату здійснення операції.

Поточні рахунки в іноземній валюті відкриваються, відповідно до законодавства України, для зберігання та розрахунків у готівковій та безготівковій формі, для поточних операцій, зазначених законодавством України, а також для кредитування, використання та погашення іноземних кредитів. Після подання необхідних документів співробітник банку перевіряє їх і віддає розпорядження про відкриття рахунку.

Облік операції за субрахунком 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» реєструється в окремому примірнику Журналу-ордера № 1 та відомості. Записи в журналі-ордері робляться таким чином, щоб банківські виписки надходили після того, як вони були завірені документами. Суми кожної обробленої виписки записуються в хронологічному порядку, та деталізують суми по відповідних рахунках.

Наприкінці звітного періоду в Журналі-ордері № 1 та відомості підраховують результати обороту відповідно до інших рахунків і визначають залишок на перше число наступного місяця, який повинен дорівнювати виписці банку за останній день місяця. Обороти за кредитом субрахунка 312 Журналу-ордера № 1 переносять у Головну книгу в колонку «Обороти за кредитом». Однак суми, що становлять цей кредитний потік, повинні бути відображені за дебетом відповідних кореспондуючих рахунків у Головній книзі у розділі «Обороти за дебетом».

Правильна організація обліку розрахунків за готівковими і безготівковими платежами важлива для забезпечення своєчасних грошових платежів, а також тому, що несвоєчасна оплата тягне за собою різні штрафи, пені і т. д.

1.4 Синтетичний та аналітичний облік грошових коштів

Синтетичний і аналітичний облік готівки в касі ведуться на балансовому рахунку 30 «Готівка», записи на якому проводяться на підставі перевірених звітів касира з усіма результатами дня. Цей рахунок є класом 3 «Кошти, розрахунки та інші активи».

Рахунок 30 по класифікації рахунків бухгалтерського обліку за призначенням і структурою відноситься до групи Основних рахунків і в цій групі, до підгрупи грошових. Даний рахунок є активним по відношенню до балансу. Іншими словами, залишок грошових коштів буде відображений за дебетом рахунку, як на початку, так і в кінці звітного періоду; грошові кошти отримані в касі незалежно від способу отримання будуть відображені за дебетом, а видачі та виплати готівки з каси - за кредитом.

За рахунком 30 «Готівка» відкриваються два субрахунки:

301 «Готівка в національній валюті», в якому узагальнюється інформація про готівку в національній валюті (гривні)

302 «Готівка в іноземній валюті», в якому узагальнюють інформацію про готівку в іноземній валюті, і скільки різних валют зберігається в касі, стільки і повинно бути відкрито субрахунків третього порядку. Даний субрахунок відкривається лише за умови використання готівки в іноземній валюті.

За дебетом субрахунку 301 «Готівка в національній валюті» відображається надходження готівки до каси, а по кредиту - виплату (відпуск) готівкових коштів на потреби підприємства. Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку касових операцій наведена в додатку А.

Окрім готівки в касі можна зберігати грошові документи і бланки суворої звітності. Грошові документи містять, зокрема, акції, облігації та інші цінні папери; путівки до будинків відпочинку та санаторіїв; проїзні квитки тощо.

Аналітичний облік грошових документів проводиться за видами. Аналітичний облік здійснюється касиром, який забезпечує функцію збереження активів власника. Найбільш достовірний аналітичний облік включається до звіту касира, в якому відображається кожна господарська операція з руху готівки в касі.

В кінці місяця підводять підсумки за дебетом і кредитом рахунку 30 «Готівка» і порівняти його з оборотами відповідних рахунків, які відображені в інших відомостях та ордерах. Після цього кредитовий оборот за один місяць з меморіального ордеру №1 переносять у Головну книгу.

Синтетичний облік операцій за поточними рахунками проводиться на рахунку 31 «Рахунки в банках». Дебет рахунку відображає надходження (збільшення) грошових коштів, а їх списання - кредит. Залишок на рахунку може бути тільки дебетовим і показує залишок на даний день.

За кредитом рахунку 31 відображається зменшення коштів за рахунок видачі готівкових коштів у касу, погашення заборгованості з постачальниками, підрядниками, бюджетам, банком, тобто списання коштів. Операції по даному рахунку відображаються на основі перевірених банківських виписок і доданих грошових документів. Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку операцій на поточному рахунку у банку наведена в додатку Б.

Аналітичний облік по рахунку 31 «Рахунки в банках» ведеться за банківськими виписками, і тільки окремі аналітичні рахунки відкриваються за наявності корпоративних розрахункових субрахунків для обліку відповідних даних. Аналітичний облік за 31 рахунком, у контексті кореспондуючих рахунків, відображається у листках - розшифровках на підставі документів, що додаються до розрахункових документів банківської виписки, із зазначенням номера документа, дати, короткого найменування і суми операції.

Найбільші суми на поточний рахунок 311 надходить у вигляді виручки. Найбільше надходження - це виручка від реалізації продукції, виконаних робіт і послуг, продажу інших активів. Видатками по рахунку підприємства є платежі до бюджету, податкові розрахунки. Розрахунок з покупцями проводиться як готівкою так і у безготівковій формі.

Операції за рахунками 31 «Рахунки в банках» ведуться в Журналі-ордері №1 та відомості 1.2. Записи в Журналі-ордері №1 здійснюються по мірі надходження виписок банку та після ретельної їх звірки. У виписках і завірених документах, вказується номер відповідного рахунку, що відносяться до кожної суми. Суми кожного обробленого звіту повинні бути записані в Журнал-ордері разом з докладною інформацією про суми внесені на відповідні рахунки.

Збереження даних з порядком ведення Журналу-ордеру обумовлено тим, що доцільно зберігати всі розрахункові та платіжні документи разом, що

підтверджують записи в банківських виписках. Наприкінці звітного періоду Журналі-ордері №1 та відомості 1.2 розраховує результати обороту відповідно до інших рахунків і визначає залишок на перше число місяця, наступного за звітним, який повинен відповідати виписці банку за останній день місяця.

Таким чином, грошові розрахунки є найважливішим фактором обігу грошових коштів, їх правильний, своєчасний і прозорий облік є необхідною умовою безперервного виробничого процесу.

1.5 Відображення інформації про грошові кошти у звітності

Для ефективного розвитку будь-якого підприємства, незалежно від форми власності, потрібні грошові кошти, адже вони є запорукою безперервного функціонування діяльності підприємства; за допомогою них можна визначити, в якому стані знаходиться суб'єкт господарювання, чи потрібно залучити інвесторів чи отримати кредит від банківської установи. Тому важливо мати точну інформацію та проводити безперервний контроль з приводу наявних грошових коштів на підприємстві з метою ухвалення необхідних рішень.

Важливість ефективності управлінської системи щодо грошових коштів важко переоцінити. Управління підприємством має на меті усунути наслідки інфляційних процесів на власні кошти, створити необхідні умови для здійснення поточної діяльності, забезпечити відповідний рівень довіри контрагентів. Якість та ефективність управління впливає і на стабільність господарюючого суб'єкта, і на перспективні плани подальшого його функціонування.

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності визначають, що у балансовій статті «Гроші та їх еквіваленти» слід показувати готівку в касі, грошові кошти на різних банківських рахунках (швидко можуть використовуватися для щоденних операцій), грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей [17]. Ці кошти можуть бути в національній або іноземній валюті. Для визначення підсумку балансу береться сукупна сума грошових коштів

та їх еквівалентів. Детальна інформація про рух готівки і коштів на банківських рахунках подається у додаткових статтях [17].

Звітним документом щодо отримання та витрачання коштів у звітному періоді від операційної діяльності, фінансових та інвестиційних операцій є звіт про рух грошових коштів. Звіт про рух грошових коштів – це підсумок результатів з управління коштами в результаті функціонування господарюючого суб'єкта. Їх рівень свідчить про ефективне управління на підприємстві і є підставою для оцінювання подальшого існування підприємства, базою для обґрунтування доцільності та умов виділення кредиту, прийняття поточних управлінських рішень менеджментом підприємства.

Трансформування даних про результати функціонування господарюючого суб'єкта є передумовою формування звіту про рух грошових коштів. Така потреба трансформування звіту про фінансові результати є наслідком того, що цей звіт складається на підставі принципу нарахування, тобто згідно цього доходи від продажу і витрати, здійснені при цьому, слід визнати або ж нарахувати, хоча коштів може ще на бути на підприємстві.

Саме тому слід встановити які зміни відбулись з грошовими коштами впродовж щоденних операцій звітного періоду на господарюючому суб'єкті. Це можна побачити лише через трансформування показників форми №2 у форму №3, тобто шляхом переходу від принципу нарахування до касового методу.

Звіт про рух грошових коштів ПАТ «МАУ» визначено необхідністю надання користувачам фінансової звітності інформації (повна, правдива та неупереджена) про рух грошових коштів підприємства у звітному періоді.

Нормативні вказівки для складання звіту розкрито НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (рис. 1.5) [8].

Вітчизняне законодавство надало на вибір два варіанти складання звіту про рух грошових коштів та відповідні форми звіту для методів. Господарюючий суб'єкт обирає свій варіант, враховуючи специфіку свого функціонування, і зазначає в наказі про облікову політику в розділі про звітність.

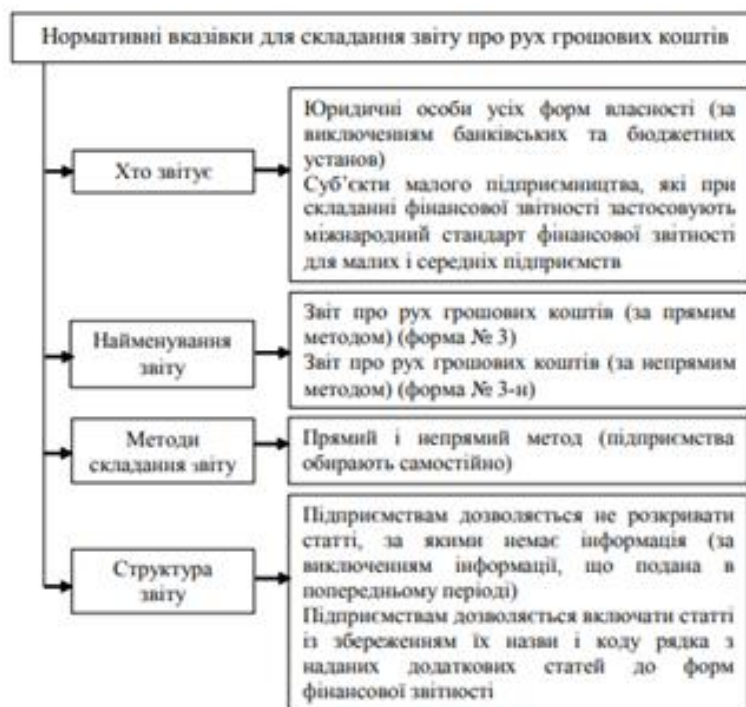

Рис. 1.5 Нормативні рекомендації для складання звіту про рух грошових коштів

В табл. 1.3 подано порівняльну характеристику підготовки звіту про рух грошових коштів за двома методами.

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика підготовки звіту про рух грошових коштів

№ п/п	Порівняльні показники	Прямий метод	Непрямий метод
1	Розподіл звіту про рух грошових коштів на три підрозділи залежно від виду діяльності	+	+
2	Необхідність застосування аналітичних даних	+	+
3	Використання даних з інших форм фінансової звітності	-	+
4	Відображення у вигляді видатку та надходження	-	+
5	Скорочений варіант подання інформації	+	-
6	Змістовніший варіант подання інформації	-	+

Ефективніший варіант підготовки звіту про рух грошових коштів – непрямий метод. Форма звіту згідно цього методу є ілюстративнішою, оскільки наявні дані про отримання та витрачання коштів. Це дозволяє полегшити аналізування коштів та зменшує час по внесенню даних з двох форм звітності.

Два методи схожі тим, що дають інформацію по інвестиційних та фінансових операціях по однакових статтях. Лише статті по операційній діяльності відрізняються. В непрямому методі статті несуть більш змістовне навантаження.

Основні відмінності між двома методами складання звіту про рух грошових коштів наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Відмінності між прямим та непрямим методом підготовки звіту про рух грошових коштів

Прямий метод	Непрямий метод
У ньому перераховані всі основні операційні доходи і платежі звітного року за джерелами	Чистий прибуток коригується з урахуванням змін у балансових рахунках для розрахунку грошових потоків від операційної діяльності.
Чистий прибуток не відповідає чистому грошовому потоку від операційної діяльності.	Чистий прибуток відповідає чистим грошовим потокам
Звіт про рух грошових коштів від операцій розраховується з використанням лише грошових операцій, таких як витрачені гроші та отримані грошові кошти.	Грошовий потік від розрахунку операцій проводиться з використанням чистого доходу як основи, а потім повертаються безготівкові витрати, такі як амортизація, а безгрошовий дохід, як прибуток, отриманий від продажу брухту. Крім того, здійснюється чисте коригування між поточними активами та поточними зобов'язаннями для досягнення остаточного грошового потоку від операцій.
Примирення використовується для відділення різних грошових потоків від інших,	Конверсія чистого доходу здійснюється у вигляді грошових потоків.
Безготівкові витрати, такі як амортизація та амортизація, ігноруються	Безготівкові витрати, такі як амортизація та амортизація, враховуються
Передбачає велику підготовку до конвертації доходу	Не потрібно ніяких препаратів
Точність висока через відсутність необхідних коригувань	Має низьку точність, оскільки потрібно багато коригування грошових потоків.
Потребує більше часу ніж непрямий метод	Потребує менше часу для складання звіту
Не використовується широко компаніями	Є популярним і широко застосовується при складанні звітів про рух грошових коштів.

Різниця між прямим та непрямим методами підготовки звіту про рух грошових коштів залежить в першу чергу від методу отримання чистого грошового потоку. Отриманий так чи інакше чистий грошовий потік аналогічний обома методам, проте багато підприємств вважають за краще непрямий метод через його менш складного характеру. Метод розрахунку чистих грошових потоків від

інвестиційної та фінансової діяльності залишається незмінним незалежно від прямого або непрямого методу.

Грошові потоки від операційних, фінансових та інвестиційних операцій протягом звітного періоду включаються до звіту про рух грошових коштів. Операції з декількома видами діяльності представлені окремо в статтях цих видів діяльності [18].

ПАТ «МАУ» формує звіт про рух грошових коштів згідно прямого методу (рис. 1.6).

Рис. 1.6 Нормативні вказівки для складання звіту про рух грошових коштів

Варіативність розкриття даних про кошти у звіті про рух грошових коштів уможливорює різноаспектність проведення їх аналізування за обсягом та структурою. Користувач інформації володіє інформацією про операційні, фінансові та інвестиційні операції досліджуваного підприємства впродовж звітного періоду. Це є основою для оцінювання сильних та слабких сторін підприємства, поточних та потенційних проблем, недоліків управління підприємством.

Підсумковий результат залишку коштів на кінець року має бути такий же за величиною, як сума грошових коштів у балансі [17;8].

Розрахунок грошових коштів у звіт про рух грошових коштів наведено на рис.1.7.

НП(С)БО 1 містить можливість не заповнювати статті при відсутності даних по них, за винятком попередніх звітних даних. Крім цього, підприємствам дозволено заповнення додаткових статей у звітності за виконання наступних вимог: інформація – суттєва; є можливість достовірного оцінювання суми статті.

НП(С)БО 1 дає наступне визначення суттєвої інформації: «Суттєва інформація – це інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності» [8]. Суттєвість інформації обліку регулюється П(С)БО або МСФЗ, управлінським персоналом підприємства. Суттєвість кожної статті визначається розміром суми статті або значущістю помилки, допущеної при певних обставинах при пропуску або неправильному відображенні.

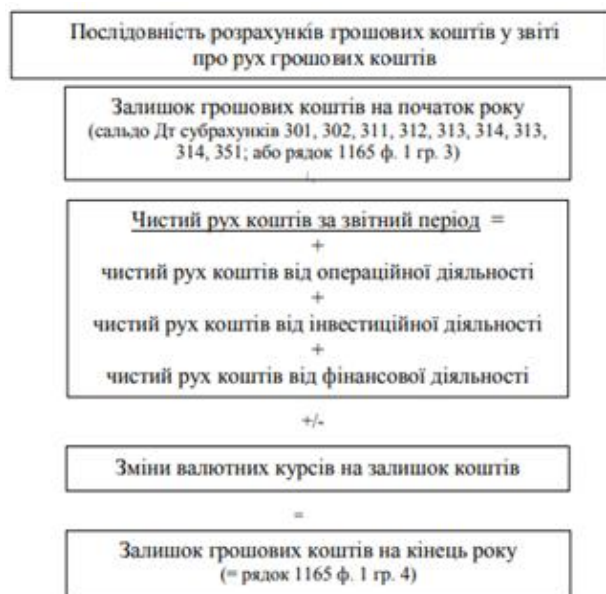

Рис. 1.7 Розрахунок грошових коштів у звіті про рух грошових коштів

При встановленні суттєвості статей межею суттєвості можна вважати частку певної статті до базового показника. Для звіту про рух грошових коштів базовим показником пропонується чистий рух грошових коштів (отримання або витрачання) від операційної діяльності, інвестиційних або фінансових операцій впродовж звітного періоду.

Звіт про рух грошових коштів є значимою формою звітності і має відмінності від інших форм, оскільки виступає індикатором перспективного функціонування господарюючого суб'єкта.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Джерела інформації для перевірки стану грошових потоків підприємства

У сучасних умовах інформація в облікових записах використовується різними користувачами для прийняття рішень як всередині підприємства, так і за його межами [32]. Інтеграція бізнесу вимагає координації і гармонійного поєднання підходів до формування звітних даних.

Сучасний бухгалтерський облік є основною інформаційною системою організації, призначеної для складання фінансової звітності. Глибина аналізу, достовірність і об'єктивність аналітичних висновків повинні забезпечуватися залученням і аналітичною обробкою різних джерел інформації. Залежно від джерела отримання інформації, її можна розділити на внутрішню та зовнішню.

Основну роль в інформаційному забезпеченні аналізу відіграє внутрішня інформація, яка включає в себе всі види обліку (операційний, управлінський, фінансовий), а також фінансову і статистичну звітність.

Зовнішня інформація описує всі процеси і явища, які відбуваються поза підприємством, але мають для нього певне значення. В цьому відношенні, зовнішня інформація необхідна для прийняття управлінських рішень, з метою оптимізації грошових потоків, та переважно носить прогностичний характер і може бути розділена на ринкову і законодавчу (табл. 2.1).

До джерел зовнішньої інформації можна віднести:

- нормативно-правові акти з питань обліку та оподаткування, здійснення розрахунків, ведення бізнесу та ін.;
- матеріали та дані інформаційних агентств (прогнози, рейтинги);
- матеріали та дані, клієнтів та партнерів підприємства.

Внутрішня (внутрішньогосподарська) інформація характеризує внутрішнє ділове середовище конкретного підприємства.

Таблиця 2.1

Поділ зовнішньої інформації

До зовнішньої ринкової інформації належать:	До зовнішньої законодавчої інформації належать дані:
<ul style="list-style-type: none"> – цінова еластичність товару; – еластичність попиту товару за доходом споживачів; – прогноз зміни платоспроможності споживачів продукції; – прогноз зміни якості товару, що випускається; – ринкова частка фірми за загальним обсягом продажу товару; – прогноз зміни поставок товару конкурентами даної фірми. 	<ul style="list-style-type: none"> – про правила здійснення розрахунків; – відображень операцій в обліку та звітності; – діючі податки і можливі зміни податкової системи як за складом податкових платежів, так і за ставками.

До внутрішньогосподарської інформації, що представляє інтерес для вироблення і прийняття рішень з управління грошовими потоками, належать такі дані:

- обсяги виробництва і продажу продукції за кожною асортиментною позицією в натуральному виразі;
- ціни товарів за товарними позиціями, за періодами і сегментами, в яких реалізуються ці товари;
- рентабельність виробництва загалом по підприємству і за окремими товарними позиціями;
- загальні поточні витрати на виробництво продукції;
- структура собівартості продукції за змінними та постійними витратами та ін.;
- прогнозна інформація про грошові потоки на майбутній період.

Внутрішніми джерелами інформації можуть виступати:

- система внутрішньофірмового документообігу;
- облікові реєстри управлінського, фінансового та стратегічного обліку;

– внутріфінансова звітність.

Джерела інформації про грошові потоки підприємства варто класифікувати на:

- облікові – для розкриття облікової інформації;
- позаоблікові – для розкриття несистемної інформації [37].

До облікових джерел управління грошовими потоками належать дані первинних документів, облікових реєстрів і звітності систем:

- управлінського обліку і внутрішньогосподарської звітності;
- фінансового обліку та звітності;
- стратегічного обліку і форм прогнозованої звітності;
- статистичного обліку та звітності.

Управлінський облік і звітність, що використовуються на підприємстві, забезпечують отримання більш повної, аналітичної та оперативної актуальної інформації про рух грошових коштів та їх обробку безпосередньо в процесі здійснення господарських операцій.

Фінансовий облік і звітність повинні найбільш повно відображати і узагальнювати інформацію про рух грошових коштів протягом звітного періоду. Дані фінансової звітності про грошові потоки забезпечують задоволення інформаційних потреб зовнішніх користувачів.

Важливим джерелом аналізу є статистичний облік і звітність, що відображає сукупність масових явищ і процесів, які характеризують їх кількісно, що виявляють певні економічні закономірності. Використовуючи свої специфічні методи моніторингу, статистика в основному заснована на даних бухгалтерського обліку.

Несистемна інформація, за діючими правилами, не відбивається на рахунках бухгалтерського обліку, тому збір, групування й обробка цієї інформації ускладнені.

Прикладами несистемної інформації є:

- рівень інфляції;
- зміна котирувань акцій;
- ринкова частка фірми за загальним обсягом продажу товару;
- цінова еластичність товару;
- прогноз зміни поставок товару конкурентами даної фірми;

– прогноз зміни якості товару, що випускається, та ін.

Різні відділи і служби підприємства використовують певні види такої інформації у своїй діяльності, але, як правило, вона не поширюється по підприємству і не може бути використана менеджерами в разі потреби.

Основними джерелами несистемної інформації про грошові потоки є:

- законодавчі, нормативні та інструктивні матеріали;
- матеріали періодичних віддань;
- оцінки експертів;
- матеріали ревізії, зовнішнього і внутрішнього аудиту;
- матеріали перевірок податковою службою;
- матеріали постійно діючих виробничих нарад;
- матеріали зборів трудових колективів;
- пояснювальні та доповідні записки, переписка з керівною установою, фінансовими і кредитними органами;
- матеріали, одержані в результаті особистих контактів з виконавцями.

Порядок отримання та обробки несистемної інформації може бути представлений таким чином:

- виявлення проблем та визначення інформаційних потреб;
- відбір джерел інформації;
- збір інформації;
- обробка інформації та оцінка її повноти і значущості;
- аналіз інформації та виявлення тенденцій в обраних сферах;
- розробка прогнозів і альтернатив поведінки підприємства;
- оцінка альтернатив різних дій, вибір стратегії і прийняття керуючих рішень для реалізації стратегічних планів.

Процес розробки фінансових рішень залежить від рівня інформаційної підтримки, здатності аналізувати дані і синтезувати можливі рішення на базовому рівні. У зв'язку з тим, що бухгалтерська звітність є основним джерелом інформації, що надається партнерам організації при прийнятті фінансових рішень, особлива увага буде приділятися забезпеченню її надійності та підвищенню її якості. Одним із

способів збільшення обсягу інформації є використання сучасних інфокомунікаційних технологій при прийнятті фінансових рішень[32].

Користувачів інформації можна розділити на дві групи: зовнішні і внутрішні. До внутрішніх користувачів інформації відносяться менеджери, бухгалтери, акціонери; до зовнішніх – банки, податкові органи, аудиторські та консультаційні фірми, юристи і т. д.

Зовнішні користувачі можуть бути розділені на дві групи:

1) безпосередньо зацікавлені в інформації про стан грошових потоків підприємства. Сюди відносяться органи, яким бухгалтерська (фінансова) звітність надається в обов'язковому порядку (податкові служби), партнери підприємства(банки, покупці, постачальники);

2) мають непрямий інтерес до інформації про стан руху грошових коштів підприємства – органи, яким бухгалтерська (фінансова) звітність надсилається для подальшої обробки та застосування (профспілки, аудиторські фірми та ін.).

До внутрішніх користувачів інформації належать:

1) власники, засновники, які хочуть мати повне уявлення про фінансовий стан підприємства;

2) керівники підрозділів, які мають потребу в інформації для обґрунтування прийняття рішень або підготовки можливих варіантів рішень, щодо виявлення резервів збільшення надходжень коштів і їх зменшення;

3) працівники підприємства, які цікавляться даними про рівень заробітної плати, перспективи роботи.

Класифікацію користувачів, які зацікавлені в отриманні інформації про стан грошових потоків підприємства наведено на рис. 2.1.

В системі інформаційного забезпечення аналізу грошових потоків підприємства умовно можна виділити три групи показників: облікові, звітні та нормативно-планові [37].

Грошовий потік підприємства, як правило, характеризується нерівними надходженнями і вибуттями в різні періоди та при здійсненні різних фінансово-економічних операцій, тому більш значущою для зацікавлених користувачів, є

інформація, отримана в результаті аналізу облікових (переважно управлінського обліку) і нормативно-планових показників. Вона відрізняється ефективністю і може бути згрупована за будь-якою ознакою: по виду діяльності, за структурним підрозділам, за операціями і так далі. Аналітична інформація, отримана з використанням даних фінансової звітності, зокрема річних даних, не володіє такими характеристиками.

Річна фінансова звітність має агрегований характер і відображає результати діяльності підприємства в цілому і за досить тривалий період часу. Стан грошових коштів може істотно змінюватися протягом звітного періоду. Однак розробка і подання методичного забезпечення аналізу руху грошових коштів підприємства представляється більш доцільною на основі річної фінансової звітності, доступної зовнішнім користувачам інформації.

Рис. 2.1 Класифікація користувачів, які зацікавлені в отриманні даних про грошові потоки підприємства

Складання звіту про рух грошових коштів надає користувачам фінансової звітності повну, правдиву та неупереджену інформацію про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період [32].

У міжнародній практиці «Звіт про рух грошових коштів» отримав досить широке застосування. Відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності він визнається як основний фінансовий звіт, який поряд з бухгалтерським балансом, звітом про прибутки і збитки, звітом про зміни в капіталі, інформацією про облікову політику та примітками до фінансової звітності повинен надаватися за кожний звітний період. Всі вищезазначені звіти взаємопов'язані і доповнюють один одного, описуючи різні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства зі спільною метою – дати користувачам звітності найбільш повну інформацію для прийняття економічних рішень [8].

Саме за цим міжнародним стандартом фінансової звітності (МСФЗ 7) «Звіт про рух грошових коштів» запропоновано два методи визначення обсягу руху грошових коштів: прямий і непрямий.

За непрямим методом, прибуток чи збиток коригується відповідно до впливу операцій негрошового характеру, будь-яких відстрочок або нарахувань минулих чи майбутніх надходжень або виплат грошових коштів щодо операційної діяльності, а також відповідно до статей доходу або витрат, пов'язаних з грошовими потоками від інвестиційної чи фінансової діяльності.

Прямий метод відображає оборот за всіма основними статтями доходу і вибуття грошових коштів. За непрямого методу, прибуток чи збиток коригуються до впливу операцій негрошового характеру, будь-яких відстрочок або нарахувань минулих чи майбутніх надходжень або виплат грошових коштів щодо операційної діяльності, а також відповідно до статей доходу або витрат, пов'язаних з грошовими потоками від інвестиційної чи фінансової діяльності.

З прийняттям національних стандартів бухгалтерського обліку і звітності, що регламентовані наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. за № 73 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Звіт про рух грошових коштів» зазнав певні зміни, а саме складання звіту

відбувається двома методами: прямим та непрямим [8]. Підприємству надано право обирати метод надання інформації про грошові потоки.

У «Звіті про рух грошових коштів» міститься інформація про рух грошових коштів за звітний період в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Цей звіт не передбачає майбутніх грошових потоків, але він є відправною точкою прогнозу та важливою частиною управління. Для ефективного управління бізнесом менеджери повинні складати внутрішні конфіденційні прогнози грошових потоків, що використовуються керівництвом підприємства.

Якщо грошові кошти збільшуються протягом певного періоду, вони оцінюються позитивно, а якщо зменшуються – негативно. Підприємство повинно створювати позитивні грошові потоки для фінансування своєї власної діяльності. Одним з критеріїв оцінки діяльності підприємства з точки зору інвесторів є здатність підприємства генерувати позитивні грошові потоки в довгостроковій перспективі.

Різновидом непрямого методу є метод оцінки джерел і використання грошових коштів, який надає можливість скласти звіт про рух грошових коштів, користуючись тільки даними балансу [27]. Зростання пасивів та зниження активів балансу є джерелом збільшення грошових коштів, а відповідно зростання активів і зниження пасивів показує використання грошових коштів. Цей метод може бути корисним для аналітиків, які оцінюють грошові потоки підприємства, не маючи на руках форми № 3. Цей метод дозволяє оцінити фінансову стабільність з точки зору її посилення або послаблення, використавши принцип погодженості строків залучення джерел коштів зі строками їхнього використання.

На думку В. В. Бочарова, крім прямого та непрямого методів визначення величини грошових коштів існує метод ліквідного грошового потоку, який дозволяє підприємству оперативно розрахувати грошові потоки на підприємстві [38].

Ліквідний грошовий потік може бути використано для експрес-діагностики фінансового стану підприємства. Розрахунок ліквідного грошового потоку можна проводити за показниками грошових потоків і залишками коштів на рахунках [28].

Процес розробки фінансових рішень залежить від рівня інформаційної підтримки, здатності аналізувати дані і синтезувати можливі рішення на базовому рівні. Тому особлива увага приділяється якості інформації.

Якість інформації є визначальним фактором у прийнятті обґрунтованого рішення та ефективності управління фінансами. Воно повинно відповідати певним вимогам. Таким чином, основні припущення та якісні характеристики фінансової звітності визначаються концептуальною основою фінансової звітності. Це окремий документ, який не включений до складу МСФЗ. В ньому перераховані та прокоментовані якісні характеристики звітності: зрозумілість, доречність, істотність, достовірність, правдива подача, превалювання суті над формою, нейтральність, обачність, повнота, порівнянність [29].

2.2 Мета, завдання та об'єкти аналізу грошових потоків авіаційного підприємства

Необхідність аналізу грошових потоків обумовлена обмеженим джерелом грошових коштів підприємства, нестабільним фінансовим станом багатьох підприємств, ризиком втрати платоспроможності, підвищення ефективності управління грошовими потоками та іншими факторами.

Під аналізом грошових потоків підприємства, розуміють процес вивчення системи показників, їх формування на підприємстві, встановлює основні тенденції і закономірності з метою уточнення резервів для подальшого розвитку ефективності управління[39].

Щоб зрозуміти реальний грошовий потік підприємства, ми оцінюємо синхронність припливу і відтоку грошових коштів і порівнюємо величину фінансового результату зі станом грошових коштів підприємства, виявляємо і аналізуємо всі напрямки руху і вибуття грошових коштів.

Об'єктом аналізу грошового потоку підприємства є різні види грошових потоків.

Але вчені-економісти мають різні думки. Деякі зарубіжні автори класифікують грошові потоки за напрямком руху (вхідні, вихідні). Інші класифікуються залежно від виду економічної діяльності. Деякі економісти використовують більш широку класифікацію. А. М. Оддерьогін вважає об'єктивною необхідністю класифікувати грошові потоки на однорідні інтегровані групи і виокремити 6 класифікаційних характеристик грошових потоків [42]. В.В. Бочаров і О. М. Сорокіна застосовують 12 класифікаційних характеристик грошових потоків [43]. Л.О. Коваленко, Л. М. Ремньова та С. Т. Пілецька базуються на основі класифікації, розробленої І.А. Бланком [40].

Класифікація, розроблена І.А. Бланком, заслуговує на особливу увагу, оскільки цей автор виділяє 19 класифікаційних характеристик грошового потоку. Грунтуючись на класифікаціях І.А. Бланка та Л.О. Лігоненко, В.В. Ясішена запропонувала класифікацію грошових потоків на основі 21 ознаки, ось деякі з них: види економічної діяльності, напрямки грошового потоку, метод розрахунку грошового потоку, тривалість, регулярність реалізації, рівень прогнозу, порядок платежів, активність процесу, законність реалізації та інші.

Грунтуючись на узагальненні теорії грошових потоків, ми можемо запропонувати наступну загальну класифікацію доходів і витрат. Притоки поділяються на грошові надходження від:

1) операційної діяльності - продаж товарів, робіт і послуг; скорочення оборотних активів і витрат майбутніх періодів, збільшення короткострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів;

2) інвестиційної діяльності - реінвестування; продаж основних засобів і нематеріальних активів; відсотки за авансами і позиками іншим сторонам, дивіденди, отримані в результаті придбання акцій і боргових зобов'язань інших підприємств, акцій спільних підприємств та інші доходи від інвестиційної діяльності;

3) фінансової діяльності - збільшення власного капіталу; відшкодування вимог; кредити готівкою і доходи, пов'язані з іншою фінансовою діяльністю [46].

Відтік ділиться на витрати пов'язані з:

1) операційною діяльністю - купівлі запасів, виплати заробітної плати, соціальні відрахування; оплата операційних витрат (у сукупності - поточні витрати без амортизації), скорочення короткострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів, сплата податків і зборів;

2) інвестиційною діяльністю - придбання основних засобів та нематеріальних активів; придбання фінансових інвестицій, надання кредитів іншим особам; оновлення, модернізація та реконструкція основних засобів протягом звітного періоду;

3) фінансовою діяльністю - погашення кредитів, виплата дивідендів та платежі, пов'язані з іншою фінансовою діяльністю.

Важливість і роль грошового потоку для підприємства визначає необхідність підвищення ефективності процесу управління.

Основними показниками, використовуваними при аналізі грошових потоків, є показники ліквідності і платоспроможності та динаміки і структури грошових потоків підприємств.

Показники аналізу руху грошових коштів підтримують фінансову рівновагу підприємства і надають інформацію для оцінки ефективності фінансових рішень [36].

Під час аналізу грошових коштів аналітик повинен дотримуватися відповідних принципів, таких як:

- комплексність - охоплює всі показники, необхідні для всебічного вивчення грошового потоку і для вивчення причинно-наслідкових зв'язків між ними.;

- системність - розгляд грошового потоку як компонента динамічної системи, елементи якої пов'язані із зовнішнім середовищем;

- коректність - використання показників, які доречні при аналізі руху грошових коштів і правильності їх розрахунків. Кількість необхідних показників має відповідати реальним потребам підприємства в управлінні грошовим потоком;

- послідовність - покроковий аналіз грошових потоків, що дозволяє поступово поглиблювати і узагальнювати результати аналізу;

- систематизованість - необхідність планування та проведення аналітичної роботи на регулярній основі;
- оперативність - швидкість і ясність аналізу та своєчасне управління інформацією з метою виправлення ситуації;
- інтерпретованість - підтвердження допустимих меж аналітичних показників, які швидко і правильно тлумачать результати аналізу;
- ефективність - виявлення дисбалансів між грошовими потоками та виявлення причин їх виникнення [50].

Аналіз грошових потоків на основі фінансових показників може використовуватися як в оперативному, так і в стратегічному плануванні. Хоча відносно легко передбачити і спланувати приплив і відтік грошей протягом короткого періоду часу, середньострокове і довгострокове планування передбачає певний зв'язок між активами і зобов'язаннями.

Аналіз грошових потоків ефективний тільки тоді, коли грошовий дохід порівнюється зі звітним значенням чистого доходу для перевірки його якості. Чим ближче значення грошового потоку і прибутку, тим краще якість [30].

С. З. Мошенський, О. В. Олійник вважають, що метою аналізу грошових потоків є визначення рівня відповідності грошових потоків за видами діяльності, їх ефективності, а також балансу позитивних і негативних грошових потоків у часі та за обсягом. Приплив грошових коштів називається позитивним грошовим потоком, вибуття - негативним грошовим потоком. Різниця між позитивними і негативними грошовими потоками по кожному виду діяльності називається чистими грошовими потоками [31].

Дефіцит грошових коштів на рахунку вказує на ослаблення фінансової стійкості підприємства, так як це вказує на відсутність достатньої кількості грошових коштів і може привести до банкрутства. Як правило, така ситуація викликана значним негативним значенням чистого грошового потоку, коли сума надходження дорівнює або менше суми повернутих позикових коштів. У цьому випадку нові суми залученого капіталу не будуть повною мірою використані для

розвитку підприємства, а плата за них знизить ефективність діяльності підприємства. [48].

Метою аналізу руху грошових коштів є оцінка спроможності підприємства заробляти грошові кошти в розмірі і в строки, необхідні для здійснення запланованих витрат.

Основні завдання аналізу грошових потоків для досягнення поставленої мети:

- виявлення тенденцій і закономірностей розвитку грошових потоків підприємства;
- оцінка рівня раціонального використання коштів;
- виявлення та запобігання виникненню банкрутства;
- вивчення факторів і прогнозування обсягу і синхронності грошових потоків у часі для забезпечення платоспроможності підприємства;
- пошук резервів для підвищення ефективності використання грошових потоків в операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності.

Таким чином, основною метою аналізу грошових потоків є визначення доцільності формування відповідного рівня грошових коштів, ефективності їх використання та балансу позитивних і негативних грошових потоків підприємства.

Відсутність такого балансу призводить до дефіциту і надлишку грошових потоків, що в рівній мірі негативно позначається на діяльності підприємства.

Негативні наслідки дефіциту грошового потоку відображаються в зниженні ліквідності і платоспроможності підприємства, що призводить до збільшення боргу, збільшення тривалості фінансового циклу підприємства та зниження ефективності використання капіталу.

Негативні наслідки надлишкового грошового потоку в основному пов'язані з тим, що грошові кошти, які не беруть участь в обороті підприємства, генерують значні альтернативні витрати. Справедлива вартість тимчасово вільних коштів втрачається через інфляцію, оборот капіталу сповільнюється через простій коштів, частина потенційного доходу втрачається через упущену вигоду від прибуткового розміщення коштів в операційному або інвестиційному процесі.

2.3 Методика аналізу грошових потоків

Діяльність підприємств в ринкових умовах тягне за собою безперервний рух коштів і тому їх слід розглядати як важливий ресурс і результат діяльності підприємств.

Цінність і роль грошових коштів для компанії визначає необхідність розробки конкретних досліджень, методів аналізу, стратегій і тактик управління формуванням і використанням грошових потоків, інформація про які істотно впливає на ефективність управління економікою.

У процесі діяльності будь-яка компанія генерує різні грошові потоки, які впливають на її операційну, інвестиційну та фінансову діяльність. Ефективне управління грошовими потоками в кінцевому підсумку визначає досягнення поточних і стратегічних цілей і сприяє розвитку позитивних фінансових результатів повсякденної діяльності.

Ефективність управління грошовими потоками багато в чому визначається якістю їх аналізу, що, на нашу думку, означає, що аналітичний процес відповідає наступним вимогам:

- правильність розробки і використання аналітичних показників певного змісту, придатних для аналізу грошових потоків, і правильність їх розрахунків в процесі аналізу;

- комплексність - основні показники, що відображають всі аспекти і умови руху грошових коштів економічного оператора;

- логічність - послідовне використання показників, що дозволяють поступово поглиблювати, уточнювати і узагальнювати висновки про стан і тенденції руху грошових коштів компанії;

- своєчасність - це логічне поєднання ретроспективного, оперативного та перспективного аналізу. Тільки таке поєднання аналітичної роботи дозволяє виявити тенденції руху грошових коштів, своєчасно вжити заходів щодо виправлення ситуації і надати інформацію про майбутній стан предмета дослідження в систему управління для вирішення завдань стратегічного управління;

- інтерпретація результатів аналізу, тобто встановлення критеріїв для аналітичних показників (стандартів, критичних меж), які дозволяють інтерпретувати результати аналітичної роботи.

Враховуючи вищевикладені вимоги до аналітичної роботи, її характеристикам як компонентів системи управління, існуючого підходу до вирішення проблеми, метод аналізу грошових потоків повинен включати аналіз:

- динаміки;
- структури;
- рівномірності;
- синхронності;
- збалансованості;
- ефективності управління.

Як відомо, основним джерелом інформації для аналізу руху грошових коштів є звіт про рух грошових коштів, який складається з трьох видів діяльності підприємства, таких як операційної, інвестиційної та фінансової. Сьогодні формат даного звіту в цілому відповідає як міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ), так і принципам GAAP. Звіт містить дані про залишки грошових коштів на початок і кінець звітного періоду, про приплив і відтік грошових коштів за видами діяльності, розділивши конкретні напрямки: доходи від клієнтів, інвесторів, цінних паперів, нерухомості, дивідендів, продажу товарів, сировини, заробітної плати, податків, відсотків за зобов'язаннями, придбання різних видів активів, погашення зобов'язань перед кредиторами і т. д.

Дослідження показали, що аналітичні можливості звіту про рух грошових коштів прямого методу ширше, ніж у непрямого. Згідно з цим звітом, зміни в припливі і відтоку коштів компанії можуть бути об'єктивно оцінені.

Беручи до уваги рух грошових коштів підприємства, слід вказати найбільш характерні його особливості. Ці характеристики пов'язані з протилежним напрямком грошового потоку. Перший курс - отримання коштів для підприємства в ході його господарської діяльності. Другий - це розпорядження коштами в результаті обов'язкових і необхідних платежів, добровільних і благодійних внесків.

Складність аналізу кожного напрямку полягає в тому, що потік вхідних і вихідних джерел тісно пов'язані. Для того щоб забезпечити надходження коштів, повинні бути здійснені певні витрати, які формують основу для початкового грошового потоку. У той же час компанія повинна мати певну суму грошей для того, щоб покрити витрати, і, отже, необхідно забезпечити приплив коштів в компанію у вигляді фінансових ресурсів. Крім того, існує сильний функціональний зв'язок між вихідними і вхідними потоками, який можна сформулювати наступним чином: чим більша сума вхідних грошових потоків, тим більше обсяг випуску і тим більшим буде вихідний потік. Цей функціональний зв'язок між вхідними і вихідними грошовими потоками дещо ускладнює теоретичний і практичний аналіз сукупних грошових потоків компанії.

Ми вважаємо, що вхідні та вихідні потоки не можуть розглядатися як одне ціле, тобто як агреговані грошові потоки. Незважаючи на повний функціональний взаємозв'язок і взаємозалежність цих двох потоків, вони мають свої специфічні економічні характеристики і формують зовсім інший підхід до системи управління грошовими потоками підприємств.

Аналіз грошових потоків починається з вивчення динаміки підприємства в цілому, по кожному виду економічної діяльності в кожному структурному підрозділі або центрі відповідальності, якщо такі є.

Враховуючи динаміку грошових потоків, доцільно порівнювати темпи зростання позитивних грошових потоків з темпами зростання активів, доходів від реалізації товарів, з різними показниками прибутку (прибуток від продажів, чистий прибуток). Особливу увагу слід звернути на частку позитивних ресурсів грошового потоку - внутрішніх (обороту від реалізації) і зовнішніх (кредити, позики), уточнюючи ступінь залежності від зовнішніх ресурсів.

Оцінка структури припливу і відтоку коштів визначає більш трудомісткі області припливу і відтоку коштів за видами діяльності і, відповідно, фокусується на процесі розвитку, потенційних резервах скорочення, ефективному розподілі коштів з плином часу.

Узгодженість розподілу грошових потоків у часі оцінюється шляхом застосування коефіцієнта рівномірності, який розраховується за формулою (2.1), заснованою на середній величині стандартного відхилення і грошового потоку:

$$\text{Крівн} = 100 - \frac{y}{x} * 100, \quad (2.1)$$

де y – середньоквадратичне відхилення обсягу грошового потоку від його середньоарифметичного значення; x – середній за період обсяг грошового потоку [54].

Ступінь синхронності грошових потоків, тобто їх узгодженість у часі, визначається з використанням коефіцієнта кореляції позитивних і негативних грошових потоків.

Для вивчення балансу грошових потоків, який характеризує узгодженість припливу і відтоку грошових коштів, ми пропонуємо наступні показники:

1. Чистий грошовий потік - це сума власних фінансових ресурсів компанії, які знаходяться в грошах

2. Коефіцієнт «якості» чистого грошового потоку дає загальний опис структури ресурсів чистого грошового потоку. Позитивна динаміка даного показника свідчить про збільшення частки прибутку від збільшення операційної діяльності в розвитку чистих грошових потоків [31].

3. Коефіцієнт достатності грошових коштів, характеризується ступенем достатності грошових коштів, отриманих в результаті операційної діяльності, для покриття витрат на відшкодування капіталу, виплату дивідендів, збільшення запасів у складі оборотних активів. [21].

4. Коефіцієнт відповідності містить загальний опис балансу грошових потоків. Оптимальне значення показника дорівнює одиниці. Значення показника більше одного вказує на те, що грошові доходи перевищують їх виплату і, отже, на неефективне використання активів даного типу підприємством [53].

На другому етапі аналізу грошових потоків разом з абсолютними показниками, використовуваними для аналізу ліквідності балансу, необхідно

розрахувати і проаналізувати відносні показники, такі як абсолютні, швидкі, поточні коефіцієнти ліквідності. Алгоритм розрахунку показників наведено в таблиці 2.2

Важливим моментом коефіцієнтного аналізу є вивчення динаміки і статистичних характеристик різних коефіцієнтів, що дозволяє виявити позитивні і негативні тенденції, що визначають якість управління грошовими потоками, і розробити необхідні заходи з оптимізації управлінських рішень підприємства.

Застосування наведеної методики аналізу грошових потоків дозволить контролювати фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність. Аналіз динаміки наведених коефіцієнтів дасть змогу робити прогнози на майбутнє, що сприяє виявленню внутрішніх і зовнішніх резервів підвищення платоспроможності підприємства, підвищенню ефективності господарювання.

Таблиця 2.2

Показники оцінки ліквідності підприємства

Показник	Алгоритм розрахунку та умовні позначення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (КЛА) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання забезпечені наявними в нього коштами та їх еквівалентами, а також цінними паперами на відповідну дату	$KLA = (ГК + ЕГК + ФІп) / ПЗ$, де ГК – грошові кошти; ЕГК – еквіваленти грошових коштів; ФІп – поточні фінансові інвестиції; ПЗ – поточні зобов'язання
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття балансу) (КШЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства забезпечені наявними в нього грошовими коштами та їх еквівалентами, цінними паперами, а також дебіторською заборгованістю на відповідну дату	$KШЛ = (ГК + ЕГК + ФІп + ДЗ) / ПЗ$, де ДЗ – дебіторська заборгованість
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття боргів) (КПЛ) показує в якій мірі всі поточні зобов'язання підприємства покриті наявними в нього поточними (оборотними) активами	$KПЛ = ПА / ПЗ$, де ПА – поточні активи

Застосування конкретної методики аналізу грошових потоків дозволяє перевірити фінансову стабільність і платоспроможність підприємства. Аналіз динаміки цих коефіцієнтів дозволить скласти майбутні прогнози, які допоможуть виявити внутрішні і зовнішні резерви для підвищення платоспроможності підприємства з метою підвищення ефективності діяльності.

2.4 Аналіз структури і динаміки грошових потоків

Важливим етапом в аналізі руху грошових коштів є вивчення показників для виявлення позитивних і негативних тенденцій, що відображають якість управління грошовими потоками, і розробка заходів з оптимізації управлінських рішень.

Аналіз грошового потоку з використанням прямого методу показує, що на грошовий потік і баланс підприємства впливають прямі і непрямі фактори. Прямі - це фактори, які безпосередньо впливають на грошовий потік підприємства і викликають пропорційну зміну суми грошових надходжень і платежів.

Непрямі фактори виражаються диференційованими показниками. Показники, що відображають непрямі фактори, визначають прибуток до оподаткування. Таким чином, кошти підприємства оподатковуються податком на прибуток, збільшеними або зменшеними бюджетними платежами. Дія непрямих факторів непропорційно змінює грошовий потік підприємства.

Інформація про рух грошових коштів важлива як для економічного аналізу, так і для планування економічної діяльності та розробки програми розвитку підприємств. В ході аналізу не слід забувати, що всі аналітичні процедури і всі необхідні розрахунки забезпечують ефективність аналітичної роботи.

Джерела інформації, необхідної для аналізу грошових потоків: Баланс (додаток В), Звіт про фінансовий результат (додаток Д), Звіт про рух грошових коштів (додаток Е).

Необхідність аналізу грошових потоків виникає в різних установах і організаціях. Покроковий аналіз грошових потоків надає інформацію для оцінки минулої і поточної діяльності підприємства і служить основою для прогнозування і планування майбутніх грошових потоків.

Важливим показником фінансового стану підприємства є платоспроможність, що виявляється через здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Здатність підприємства швидко погасити свій борг характеризується ліквідністю його балансу, яка визначає забезпечення зобов'язань підприємства на основі його активів, термін погашення яких відповідає терміну погашення боргу.

На першому етапі аналізу грошових потоків слід проаналізувати ліквідність балансу підприємств. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$.

Аналіз ліквідності балансу ПАТ «МАУ» полягає в порівнянні наявності коштів, наведених в активі та згрупованих за ступенем зниження їх ліквідності, із зобов'язаннями, які об'єднані за термінами їх погашення (в порядку зростання термінів сплати), що дає можливість проаналізувати ліквідність балансу підприємства за 2018–2020 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Порівняння активів за ступенем ліквідності з пасивами за терміном погашення ПАТ «МАУ» за 2018–2020 рр.(грн.)

Ступінь ліквідності	Рік			Ступінь ліквідності	Рік		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
A1	160945	82135	106719	П1	2753638	2192926	1919274
A2	2164319	161869	969054	П2	6203180	6544268	8747089
A3	682076	564132	505088	П3	3126006	2719829	2543417
A4	13564349	12639039	7644854	П4	4488869	3447152	-3984065

Протягом 2018р. у підприємства були такі загальні показники ліквідності балансу: $A1 < П1$; $A2 < П2$; $A3 < П3$; $A4 > П4$.

У 2018 році в першій, другій і третій групах порівняння активів і зобов'язань досліджуваного підприємства було недостатньо активів для погашення термінових і середньострокових зобов'язань. ПАТ «МАУ» має надлишкові активи четвертої групи, які важко продати.

У 2019 році компанія мала наступні загальні показники ліквідності балансу: $A1 < П1$; $A2 < П2$; $A3 < П3$; $A4 > П4$. Виходячи з вищевикладених результатів, в 2019 році по першій, другій і третій групах ліквідності у компанії не було достатніх активів для погашення зобов'язань з терміном погашення, але четверта група відповідала стандарту.

У 2020 р. підприємство мало такі показники ліквідності балансу:

$A1 < П1$; $A2 < П2$; $A3 < П3$; $A4 > П4$.

Протягом 2020 року підприємство за першою групою порівняння активів і зобов'язань, не мала достатніх ресурсів для погашення короткострокових зобов'язань. ПАТ «МАУ» не мало достатніх ресурсів для погашення довгострокових зобов'язань за другою і третьою групами.

На другому етапі аналізу грошових потоків разом з абсолютними показниками, використовуваними для аналізу ліквідності балансу, необхідно розрахувати і проаналізувати відносні показники, такі як коефіцієнти абсолютної, швидкої, поточної ліквідності.

За даними таблиці 2.4 видно, що абсолютна норма ліквідності є занадто низькою в період з 2018 по 2020 рік з рекомендованими межами від 0,2 до 0,5. Але ПАТ «МАУ» має помітну повільну негативну динаміку. Чим вище коефіцієнт абсолютної ліквідності, тим вище гарантія погашення боргу. Підприємство повинно збільшити коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Таблиця 2.4

Динаміка коефіцієнтів ліквідності, що характеризують рівень платоспроможності ПАТ «МАУ» за 2018—2020 рр.

Показник	Рік			Абсолютні відхилення	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,133	0,007	0,008	-0,126	0,001
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,192	0,148	0,081	-0,044	-0,067
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,246	0,193	0,117	-0,053	-0,076

Нормативне значення коефіцієнта швидкої ліквідності може становити від 0,5 до 1, залежно від частки, грошових коштів чи дебіторської заборгованості, що включаються в оборотні активи. Значення цих показників на підприємстві є низьким у період з 2018 по 2020 рік. Рекомендоване значення коефіцієнта поточної ліквідності > 2 . На ПАТ «МАУ» відзначено зниження даного показника. Ці показники слід підтримувати на належному рівні за рахунок скорочення короткострокових зобов'язань.

Суттєво впливає на грошовий потік, а отже, й на фінансове становище підприємства, збільшення або зменшення дебіторської заборгованості. Збільшення заборгованості сприяє відтоку коштів з підприємства та уповільнює їх оборот. Тому всі підприємства зацікавлені в скороченні терміну погашення. В ході аналізу повинна бути вивчена динаміка дебіторської заборгованості, стан і період обороту, а також взаємозв'язок з кредитами з метою моніторингу допустимого рівня вимог і значного фінансово-економічного відтоку коштів. Тому наступним кроком буде аналіз обороту дебіторської заборгованості та аналіз її взаємозв'язку з кредиторською.

На підставі вище зазначеного нами було проведено розрахунки та проаналізовано динаміку коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення з кредиторською заборгованістю (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення з кредиторською заборгованістю ПАТ «МАУ» за 2018–2020 рр.

Показник	Рік			Абсолютні відхилення	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,66	16,79	7,65	4,13	-9,14
Середній період обороту дебіторської заборгованості в днях	28,44	21,44	47,08	-7	25,64
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	0,35	0,25	0,11	-0,1	-0,14

Під час проведеного аналізу даних таблиці 2.5, було виявлено уповільнення оборотності дебіторської заборгованості в період з 2018 по 2020 рік, що є негативним фактором в роботі підприємства. Середній термін обороту погашення заборгованості за 2019 рік скоротився, що є позитивним явищем, але термін погашення збільшився майже на 26 днів у 2020 році порівняно з 2019 роком

У період з 2018 по 2020 рік спостерігається негативна динаміка коефіцієнта співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості. Рекомендоване

значення цього коефіцієнта становить більше двох, а підприємство має занижене його значення за звітних періодів.

Прискорення обороту дебіторської заборгованості має здійснюватися за рахунок скорочення термінів її погашення покупцями, а також за рахунок посилення контролю за розрахунково-платіжною дисципліною при реалізації продукції. Реалізація цих заходів повинна здійснюватися шляхом складання договірних зобов'язань, що встановлюють термін оплати реалізованої готової продукції та порядок дотримання умов оплати.

Джерелами інформації для аналізу грошових потоків є Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності, дані яких згруповані в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Економічні показники ПАТ «МАУ» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік		
	2018	2019	2020
Позитивний грошовий потік	30443022	28361792	7179282
Від'ємний грошовий потік	30500046	25468360	6383816
Чистий грошовий потік	-57024	2893432	795466
Обсяг чистого прибутку	-2700077	1648850	-4518316
Обсяг амортизаційних відрахувань	173434	2589098	2034358
Середній залишок грошових коштів	210943	121542	94427
Грошові кошти	160949	82135	106719
Середня сума оборотних активів	2703153	2591354	1877501
Середній залишок оборотних активів	2703153	2591354	1877501
Виручка від реалізації продукції	27393887	27178210	7410139
Одноденна виручка від реалізації продукції	76094,13	75495,03	20583,72
Сума виплат основного боргу по кредитам та позиках	10000	16000	0
Сума приросту запасів в складі оборотних активів	97540	-147657	-21402
Сума поточної дебіторської заборгованості	2164319	161869	969054
Сума кредиторської заборгованості	6203180	6544268	8747089

У таблиці 2.7 наведені основні фінансові показники, що дозволяють враховувати позитивні і негативні тенденції в русі грошових коштів, відображати результати управління грошовими потоками і підприємством в цілому. Ці показники використовуються для визначення резервів оптимізації діяльності та планування грошових потоків.

За даними табл. 2.7 видно, що в період з 2018 по 2020 рік коефіцієнт руху грошових коштів ПАТ «МАУ» збільшується і становить більше одиниці, що свідчить про те, що підприємство здатне покрити грошові витрати позитивними грошовими потоками. Високий рівень цього показника вказує на збільшення залишку грошових коштів і неефективне їх використання, тому його слід наблизити і підтримувати на одному рівні, тобто позитивні і негативні грошові потоки повинні бути близькі до однієї і тієї ж суми.

Таблиця 2.7

Динаміка коефіцієнтів, що характеризують грошові потоки ПАТ «МАУ» за 2018–2020 рр.

Показник	Роки			Абсолютні відхилення	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Коефіцієнт ліквідності грошових потоків	0,998	1,114	1,125	0,116	0,011
Кількість оборотів оборотних активів	10,13	10,49	3,95	0,36	-6,54
Середній період обороту оборотних активів	35,52	34,32	91,21	-1,2	56,89
Коефіцієнт участі грошових коштів та їх еквівалентів в оборотних активах	0,078	0,469	0,05	0,391	-0,419
Кількість оборотів грошових коштів та їх еквівалентів	129,86	223,61	78,47	93,75	-145,14
Середній період обороту грошових коштів	2,77	1,61	4,59	-1,16	2,98
Коефіцієнт ефективності грошового потоку в досліджуваному періоді	0,002	0,102	0,111	0,1	0,009
Коефіцієнт якості чистого грошового потоку	44,31	1,46	-3,12	-42,85	-4,58
Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	-0,53	-21,98	-37,17	-21,45	-15,19

Оборотність активів є важливим показником при аналізі руху грошових коштів. Прискорення оборотності активів (у тому числі коштів і фондів) свідчить про більш інтенсивне їх використання і зростання ділової активності підприємства, а уповільнення оборотності - навпаки.

Оборот оборотних активів підприємства за період з 2018 по 2019 рік склав від 10,1 до 10,5 та 3,95 в 2020 році. Що стосується періоду оборотності оборотних коштів, то він майже не змінився в 2018-2019 роках і склав 35 і 34 дні в порівнянні з 2020 роком, де період оборотності збільшився до 91 дня. Слід також зазначити, що існує кореляція між збільшенням (зменшенням) оборотності оборотних активів і зменшенням (збільшенням) середнього періоду їх оборотності.

Коефіцієнт участі грошових коштів та їх еквівалентів в оборотних активах може вважатися позитивним показником, якщо динаміка поточного періоду знижується, тобто підприємство більш ефективно використовує грошові кошти. У ПАТ «МАУ» цей показник збільшиться з 2018 по 2019 рік, а це означає, що підприємство повинно більш ефективно використовувати свої кошти, але вже в 2020 році. цей показник знизився з 0,469 в 2019 році до 0,05

Позитивним показником кількості оборотів грошових коштів є постійна динаміка їх зростання. Підприємство відчувало коливання кількості грошових коштів в період з 2018 по 2020 рік, тобто швидкість їх обороту спочатку збільшується, а потім сповільнюється.

Зниження кількості оборотів грошових коштів також вплинуло на середній період їх обороту, який збільшився протягом досліджуваного періоду, що є негативним показником діяльності підприємства.

При визначенні ефективності грошових потоків буде спостерігатися позитивна тенденція до безперервного збільшення протягом періоду в цілому. Максимальний рівень цього показника слід відмітити в 2020 році. ПАТ «МАУ» демонструє тенденцію до підвищення коефіцієнта ефективності грошових потоків, що свідчить про ефективне використання грошових потоків.

Важливим показником аналізу грошових потоків є визначення коефіцієнта якості грошових потоків, який дає загальний опис структури чистих ресурсів грошових потоків. Високий рівень чистого грошового потоку характеризується збільшенням ставок чистого прибутку. Найнижчий показник-2019 рік. за цей період компанія принесла найбільший чистий грошовий потік, також даний показник має

негативне значення в 2020 році. В цілому, на підприємстві спостерігається низький рівень участі чистого прибутку у розвитку чистих грошових потоків.

Рівень достатності грошового потоку показує, чи достатньо власних коштів для покриття потреб підприємства. Нормальне значення коефіцієнта встановлюється на рівні одиниці. У ПАТ «МАУ» цей показник від'ємний, що свідчить про критичний дефіцит власних ресурсів для покривається потреб.

2.5 Результати аналізу грошових потоків та їх документальне оформлення

Основним завданням МАУ є забезпечення фінансової стабільності. В умовах економічної кризи необхідно забезпечити фінансову стабільність авіакомпанії шляхом підвищення продуктивності праці, розширення ринків збуту і зниження витрат авіакомпаній, а також доступу до недорогих фінансових ресурсів для забезпечення розвитку авіакомпанії.

Підвищення показників продуктивності праці, яке може бути забезпечене розумною трансформацією всіх виробничих комплексів авіакомпанії, що дозволяє відповідним чином групувати виробничі функції і, відповідно, правильно позиціонувати трудові ресурси авіакомпанії для вирішення виробничих завдань. Підвищення заробітної плати та стимулів, а також загальні умови праці авіакомпанії в цілому і в кожному підрозділі мають важливе значення для продуктивності праці.

Результати аналізу показують, що протягом досліджуваного періоду авіакомпанія мала прибуток до оподаткування тільки в 2019 та 2020 рр., але слід зазначити, що цей показник демонструє чітку тенденцію зростання, таку ж тенденцію, як і за середнім залишком грошових коштів підприємства. Однак в результаті господарської діяльності в 2018 р. компанія має негативний чистий грошовий потік, що вказує на перевищення витрат компанії по відношенню до отриманих надходжень.

Проведений аналіз ліквідності балансу ПАТ «МАУ» за 2018-2020 роки свідчить про те, що в структурі ліквідності балансу підприємства за досліджуваний період відбувалися постійні зміни, що відбивається на складності погашенні

зобов'язань різної терміновості. Слід зазначити, що досліджувана компанія була неліквідною в першій групі порівняння активів і зобов'язань в 2018-2020 роках, тобто вона не змогла своєчасно погасити зобов'язання.

Рекомендоване значення коефіцієнта поточної ліквідності > 2 . На ПАТ «МАУ» відмічено динаміку спаду цього показника, та становить 0,246; 0,193; 0,117 за 2018-2020рр. відповідно. Даний показник слід підтримувати на належному рівні за рахунок скорочення короткострокових зобов'язань.

Суттєвий вплив на грошовий потік і, отже, на фінансове становище підприємства, має збільшення або зменшення дебіторської заборгованості. Збільшення вимог сприяє відтоку коштів з підприємства і уповільнює їх оборот. Тому всі підприємства зацікавлені в скороченні терміну погашення платежів.

За результатами аналізу було встановлено, що підприємство повинно підвищити рівень ліквідності балансу та коефіцієнт абсолютної ліквідності для своєчасного погашення зобов'язань термінових зобов'язань.

Широкий спектр показників для виявлення і характеристики слабких місць у розвитку грошових потоків підприємства, а саме: підвищення ліквідності грошових потоків, підвищення ефективності їх використання, а також збільшення позитивних і негативних грошових потоків, збільшення прибутку для участі в розвитку позитивних чистих грошових потоків; збільшення використання власних коштів для задоволення потреб, збільшення позитивних вкладень в реальні інвестиції за рахунок позитивних грошових потоків.

Отже, організація аналізу грошових потоків повинна забезпечувати ефективність всіх етапів аналітичної роботи, розглянути всі можливі зміни, які можуть виникнути, й сприяти у виборі найбільш ефективного і найбільш компетентного рішення, яке відповідало б цілям і стратегії підприємства. Раціональна організація гарантує реальність та обґрунтованість економічного аналізу, зводяться до мінімуму втрати або спотворення вхідної інформації, забезпечує вихід аналітичної інформації за різною ієрархією управління або за різним ступенем досягнення проміжних та кінцевих результатів аналізу.

Організація аналізу в системі управління підприємством – процес, який передбачає використання комплексу заходів, що дозволить підвищити рівень аналізу продуктивності на підприємстві для підвищення ефективності виробництва та управління. Економічний аналіз грошових потоків передбачає організацію: постановки аналітичних завдань, інформаційного забезпечення аналізу, послідовності вирішення аналітичних завдань, роботи виконавців аналітичного процесу, запровадження досягнутих результатів аналізу.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що ефективність використання грошових потоків є відкритим питанням для досліджень багатьох вчених. Незважаючи на велику кількість фінансових коефіцієнтів економічного аналізу і різні підходи до визначення ефективності використання грошових коштів, необхідно ввести набір критеріїв і нормативних значень, які найкращим чином допоможуть оцінити ефективність їх використання на підприємстві та яка була б зрозумілою, обґрунтовано і враховувала вид економічної діяльності суб'єкта.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження обліку грошових коштів та аналізу грошових потоків дає змогу зробити наступні висновки:

1. Правильне розуміння сутності й економічного змісту грошових коштів необхідне для правильного використання у господарській діяльності. Грошові кошти можуть виступати у різних формах (металеві, паперові, кредитні) і висловлювати свою сутність через свої функції. Грошові кошти знаходяться в постійному русі завдяки функціям платежу та засобу обігу. Рух грошей у внутрішньому обороті країни являє собою грошовий потік, виражений в готівковій та безготівковій формах, що, в свою чергу, опосередковує рух товарів і послуг.

2. Для узагальнення загальноприйнятих ознак класифікації грошових коштів пропонується удосконалена класифікація за такими ключовими ознаками, як: форма існування (готівкова, безготівкова); вид валюти (грошові кошти в національній валюті, грошові кошти в іноземній валюті); обмеженість у напрямках використання (грошові кошти без обмеження, грошові кошти з обмеженням); місце зберігання (готівка в касі підприємства, грошові кошти на рахунках у банку).

3. Аналіз нормативно-правової бази щодо організації обліку грошових коштів в Україні дозволяє зробити висновок, що сьогодні законодавча база в основному відповідає потребам підприємства. Розподіл грошових коштів за видами діяльності обумовлено відмінностями у вимогах користувачів до звітної інформації. Тому при аналізі поточної інформації важливо оцінити доцільність використання грошових коштів для підтримки економічного процесу суб'єкта господарської діяльності та виявити тенденцію до збільшення обороту, викликану збільшенням виробничих потужностей.

4. Готівка є повністю ліквідним активом, і тому дуже важливим є облік операцій з готівкою в касі. До касових операцій включають операції, пов'язані з отриманням та використанням готівки безпосередньо з каси підприємства. Для обліку готівкових розрахунків в плані рахунків передбачено активний рахунок 30

«Готівка». Всі надходження і вибуття грошових коштів в касу оформлюється прибутковими та видатковими касовими ордерами.

5. В умовах ринкової економіки кожне підприємство повинне відкривати рахунки в банках для проведення розрахунків з іншими підприємствами, організаціями, працівниками підприємств, рахунків з іншими особами, безготівкових платежів та зберігання власних коштів. На банківських рахунках рух грошових коштів відображається на рахунку 31 «Рахунки в банках».

6. Стаття балансу «Гроші та їх еквіваленти» відображає інформацію про готівкові кошти, грошові кошти на банківському рахунку, грошові кошти у дорозі, електронні гроші та їх еквіваленти. Звіт, що містить дані за операційними, інвестиційними та фінансовими операціями про отримання та відпуск грошових коштів протягом звітного періоду, є звітом про рух грошових коштів. ПАТ «МАУ» складає звіт про рух грошових коштів за прямим методом. На підставі цього звіту користувачеві надається докладна картина операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства за звітний період.

7. Для аналізу руху грошових коштів підприємство використовує звіт про рух грошових коштів. Метою аналізу грошових потоків є визначення рівня достатності формування грошових потоків з точки зору різних видів діяльності, їх ефективності, збалансуванні позитивних і негативних грошових потоків. Важливість такого аналізу зростає при порівнянні грошових надходжень і чистих фінансових результатів з метою підтвердження якості останніх. Більш близьке значення грошових потоків і чистих фінансових результатів означає високу якість фінансових результатів.

8. Аналіз грошового потоку ПАТ «МАУ» показав зниження позитивного грошового потоку у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 6,84% та у 2020р. в порівнянні з 2019р. на 74,69% . Показник від'ємного грошового потоку також зменшився з 30500046 грн. у 2018 році до 6383816грн. у 2020р. Це пов'язано зі зменшенням виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Ці зміни призвели до зменшення залишку грошових коштів на кінець 2020 року на 27115грн.

9. Результати аналізу коефіцієнтів ефективності використання грошових коштів підприємства показують, що грошові виплати передували їх надходженню, тобто у ПАТ «МАУ» не було достатніх коштів для покриття виплат, проте було видно тенденцію до росту даного показника.

10. Показник надлишкового або дефіцитного сальдо грошових коштів – це ліквідний грошовий потік. ПАТ «МАУ» протягом досліджуваного періоду мало дефіцитне сальдо грошових коштів (негативний ліквідний грошовий потік). Його розмір в 2017 році становив 160945 грн., в 2019 році – 82135 грн. В 2020 році на досліджуваному підприємстві був позитивний ліквідний потік і становив 106719. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 20 вересня 2001 р. № 5-6 (зі змінами і доповненнями) URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14_2001

2. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 6 липня 1995 року № 28 (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 2001р. № 29 (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.

4. Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» від 12.11.2003 № 492 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#n29>.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8074-10 від 07.12.84р. (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 01.01.2012: URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_022.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» від 01.01.2012: URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_048.

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями): URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>.

10. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 № 91 (зі змінами та доповненнями): URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.

11. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» від 30.11.2001р. № 559 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.

12. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000р. № 193 (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.

13. Положення «Про затвердження положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

14. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017 р. № 148. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.

15. Постанова «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.2004 № 22 (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.

16. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затверджене наказом Міністерства фінансів України № 1327 від 08.11.10 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

17. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13>.

18. Атамас П. Й., Атамас О. П. Методичні проблеми складання Звіту про рух грошових коштів та шляхи їх вирішення. Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наукових праць. 2013. № 1 (14). С. 3–11.

19. Бабіч В. В., Сагова С. В. Фінансовий облік (облік активів) : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2006. 282 с.

20. Бланк И. А. Управление денежными потоками. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2002. 736 с.

21.Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / за ред. Ф. Ф. Бутинця. 8-е вид. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.

22.Голубнича Г.П. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення суспільних потреб в умовах глобалізації бізнесу. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/NVUU/Ekon/2010-29_1/statti/48.htm.

23.Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок. Економічний аналіз. 2010. Випуск 6. С. 60-64.

24.Завадський Й. С., Осовська Т. В., Юркевич О. О. Словник економічних термінів: менеджмент, маркетинг, підприємництво. Житомир : ЖІТІ, 1999. 444 с.

25.Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партин Г. О. Облік і аудит: термінологічний словник. Львів : «Центр Європи», 2002. 671 с.

26.Історія економіки та економічної думки : від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст. : навч. посіб. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Київ : Знання, 2011. 566 с.

27.Костенко Т. Д., Підгора Є. О., Рижиков В. С., Панков В. А. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

28.Кошельок Г. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства за допомогою ліквідного грошового потоку. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 вересня 2013 р. Одеса, Атлант, 2013. С. 213–214.

29.Концептуальна основа фінансової звітності URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009.

30.Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. Київ: КНЕУ, 2008. 387 с.

31.Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками: навчальний посібник . Київ: КНТЕУ, 2005. 255 с.

32.Лень В. С. Звітність підприємства: підруч.; 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 612 с.

- 33.Нашкерська Г. В. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 503 с.
- 34.Осовська Г. В., Юркевич О. О., Завадська Й. С. Економічний словник. Київ : Кондор, 2007. 358 с.
- 35.Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. 2011. Спецвип. 33. Ч. 2. С. 215-220.
- 36.Олійник О. В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Житомир:ПП „Рута”, 2007. 704 с.
- 37.Пархоменко В. Подання інформації про рух грошових коштів. Бухгалтерський облік і аудит. 2010. № 8. С. 20–22.
- 38.Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 420с.
- 39.Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488с.
- 40.Пропадчук М.А. До методики складання Звіту про рух грошових коштів. 2005. №2. с.64-69
- 41.Рожелюк В. М. Нормативно-правове регулювання ведення бухгалтерського обліку як визначальний чинник його організації. 2014 с. 226.
- 42.Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668с.
- 43.Славюк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. Посіб. Львів: Вежа, 2001.456с
- 44.Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 412 с.
- 45.Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : Підручник. 5-те вид. допов. і перероб. Київ : Алерта, 2011. 976 с.
- 46.Фінанси в трансформаційній економіці України. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 614 с.
- 47.Фінансово-економічний аналіз : Підручник. Буряк П. Ю., Римар М. В., Бець М. Т. та ін. Київ : Професіонал, 2004. 528 с.

48.Харченко В. А. Система управління грошовими потоками підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2011. № 1. С. 61-65

49.Хом'яка Р. Л. Бухгалтерський облік в Україні. Львів, 2008 1088 с.

50.Циган Р. М. Удосконалення класифікації грошових потоків з урахуванням сучасних умов господарювання. Актуальні проблеми економіки. 2010. № 4 (106). С. 150-155.

51.Ширенбек Х. Экономика предприятия : учебник для вузов ; пер. с немецкого. 15-е издание. СПб. : Питер, 2004. 848 с.

52.Юхименко П. І., Леоненко П. М. Історія економічних вчень. Навч. посібник. 3-тє вид., випр. Київ : Знання-Прес, 2002. 514 с.

53 Головка, В. І. Економічний аналіз грошових потоків у підвищенні ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vapsv/2010_1/St_10.pdf.

54 Ясишина, В. В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємства URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2008_16/yasish.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А

Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку касових операцій

№	Зміст господарської операції	Проводки	
		Дт	Кт
1	Грошові кошти, що надійшли в касу підприємства за реалізовану продукцію	301	701
2	Грошові кошти, що надійшли в касу з розрахункового рахунку	301	311
3	Кошти, що надійшли в касу підприємства від дебіторів	301	377
4	Суми, що надійшли від покупців за продукцію	301	361
5	Повернення підзвітними особами невикористаних сум у національній валюті	301	372
6	Суми, що надійшли на погашення заподіяних матеріальних збитків	301	375
7	Суми, що надійшли на погашення дебіторської заборгованості за позикою	301	377
8	Суми, що надійшли на оплату акцій, реалізованих за готівку як внесок засновників до статутного капіталу	301	46
9	Оприбуткування в касі лишків грошей, виявлені під час інвентаризації	301	719
10	Надходження в касу грошей в іноземній валюті з розрахункового рахунку	302	312
11	Суми, що надійшли від продажу облігацій	301	521
12	Відображена додаткова курсова різниця	302	714
13	Повернення сум працівниками на погашення виданих авансів у рахунок заробітної плати	301	661
14	Внесення готівки в банк для зарахування на поточний рахунок підприємства в національній валюті	311	301
15	Внесення готівки в банк для зарахування на поточний рахунок підприємства в іноземній валюті	312	302
16	Суми, здані на поточний рахунок в банк через інкасатора	333 311	301 333
17	Виплата заробітної плати з каси підприємства	661	301
18	Суми, видані підзвітним особам	372	301
19	Видача персоналу позик	377	301
20	Суми нестач готівки в касі, виявлені під час інвентаризації	947	301
21	Від'ємна курсова різниця	945	301

**Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку операцій на
поточному рахунку у банку**

№	Зміст господарської операції	Проводки	
		Д-т	К-т
1	2	3	4
1	Зарахована готівка з каси підприємства в банк	311	301
2	Погашено довгострокову дебіторську заборгованість	311	18
3	Погашено заборгованість покупців за реалізовані їм товари, роботи, послуги	311	361
4	Надійшла заборгованість покупця по короткостроковому векселю одержаному	311	341
5	Отримано кошти від покупців за реалізовані власні акції	311	451
6	Зарахована заборгованість засновником за внесками в статутний капітал	311	46
7	Одержано цільове фінансування	311	48
8	Одержано довгострокову позику банку	311	501
9	Одержано короткострокову позику банку	311	601
10	Отримано аванс від покупця	311	681
11	Зараховані грошові кошти, які знаходилися в дорозі	311	333
12	Зарахована раніше виданий аванс	311	371
13	Одержано кошти, що надійшли за претензіями	311	374
14	Зарахована раніше видану тимчасову фінансову допомогу	311	377
15	Повернуті кошти постачальником	311	631
16	Повернуті кошти з бюджету (податковий кредит з ПДВ)	311	641
17	Отримано доходи майбутніх періодів (передплата від орендарів)	311	69
18	Надійшла виручка від реалізації товарів, робіт та послуг	311	701
19	Надійшла виручка від реалізації оборотних активів, а також пені, штрафи, неустойки	311	712, 715
20	Зараховано на рахунок суми отриманих дивідендів, процентів за депозитними рахунками	311	73
21	Отримано кошти страхового відшкодування	311	655
22	Здійснені довгострокові фінансові інвестиції	14	311
23	Отримано готівку з банку	301	311
24	Перераховані кошти для придбання іноземної валюти	333	311
25	Здійснені короткострокові фінансові інвестиції	35	311
26	Повернуті покупцю раніше отримані кошти від нього	361	311
27	Здійснено передоплату постачальникам	371	311
28	Проведено передплату за газети та журнали	39	311
29	Викуплено акції власної емісії	451	311
30	Погашено цільове фінансування раніше отримане	48	311

1	2	3	4
31	Погашено довгостроковий кредит	501	311
32	Погашено короткостроковий кредит	601	311
33	Погашено поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	311
34	Здійснено розрахунки з постачальниками, з іншими кредиторами	631, 685	311
35	Погашено заборгованість по облігаціях	521	311
36	Оплачено заборгованість по довгострокових і короткострокових векселях виданих	621, 511	311
37	Перераховані до бюджету податки	641	311
38	Перераховано заробітну плату на особисті рахунки працівників	661	311
39	Списані кошти з поточного рахунку в оплату за здійсненні банком розрахунково-касового обслуговування	92	311
40	Перераховані платежі в пенсійний фонд	651	311
41	Відкрито рахунок акредитив (виконано депонування грошових коштів для чекової книжки)	313	311
42	Перераховано відсотки за користування кредитом	684	311
43	Перераховано дивіденди учасникам	671	311

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	179359	149709
первісна вартість	1001	299494	306703
накопичена амортизація	1002	120135	156994
Незавершені капітальні інвестиції	1005	18513	4981
Основні засоби:	1010	11921994	7149651
первісна вартість	1011	19000382	13774684
знос	1012	7078388	6625033
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	58303	32692
інші фінансові інвестиції	1035	0	0

1	2	3	4
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	519173	340513
Усього за розділом I	1095	12697342	7677546
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	337632	316230
Виробничі запаси	1101	337632	316230
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1359911	854252
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	85558	56943

1	2	3	4
з бюджетом	1135	77958	19339
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	76654	20654
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18788	17866
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	82135	106719
Готівка	1166	1273	151
Рахунки в банках	1167	73225	106544
Витрати майбутніх періодів	1170	99772	21468
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	68425	134698
Усього за розділом II	1195	2206833	1548169

1	2	3	4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	14904175	9225715
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	103034	103034
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	148233	148233
Додатковий капітал	1410	37409	35590
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-7142499	-11660815
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	-6853823	-11373958
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0

1	2	3	4
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9885111	6955214
Довгострокові забезпечення	1520	415864	434679
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	3682	1439
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	10300975	7389893
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			

1	2	3	4
Короткострокові кредити банків	1600	600362	778690
Векселі видані	1605	307844	536088
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2053823	1874178
за товари, роботи, послуги	1615	5666688	7653341
за розрахунками з бюджетом	1620	24394	7409
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	13700	7076
за розрахунками з оплати праці	1630	101009	30611
за одержаними авансами	1635	181251	159524
за розрахунками з учасниками	1640	18	20
із внутрішніх розрахунків	1645	543	543
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	692284	733149
Доходи майбутніх періодів	1665	1427183	1031578
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	387924	397573
Усього за розділом III	1695	11457023	13209780

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	14904175	9225715

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	202534	179359	219674
первісна вартість	1001	285228	299494	266241
накопичена амортизація	1002	82694	120135	46567
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3011	18513	297
Основні засоби:	1010	12788152	11921994	745786
первісна вартість	1011	18196323	19000382	1114268
знос	1012	5408171	7078388	368482
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших	1030	31469	58303	231422

1	2	3	4	5
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	570652	519173	556309
Усього за розділом I	1095	13595818	12697342	1753488
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	485289	337632	350308
Виробничі запаси	1101	485289	337632	350308
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	1677636	1359911	1388998

1	2	3	4	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	125487	85558	272777
з бюджетом	1135	86094	77958	57249
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	247863	76654	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	27239	18788	14199
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	160949	82135	260938
Готівка	1166	7877	1273	4445
Рахунки в банках	1167	115200	73313	206866
Витрати майбутніх періодів	1170	97058	99772	70970
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0

1	2	3	4	5
Інші оборотні активи	1190	68260	68425	13753
Усього за розділом II	1195	2975875	2206833	2429192
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	16571693	14904175	4182680
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	103034	103034	103034
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	148233	148233	148233
Додатковий капітал	1410	39228	37409	41047
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-8791349	-7142499	-2885055
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)

1	2	3	4	5
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	-8500854	-6853823	-2592741
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	12589941	9885111	76652
Довгострокові забезпечення	1520	399782	415864	474250
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	7866	3682	8449
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0

1	2	3	4	5
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	12989723	10300975	550902
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	650395	600362	607838
Векселі видані	1605	299491	307844	269887
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2617709	2053823	0
за товари, роботи, послуги	1615	5249565	5666688	3577762
за розрахунками з бюджетом	1620	23779	24394	22594
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	9328	13700	8886
за розрахунками з оплати праці	1630	102822	101009	97481
за одержаними авансами	1635	232304	181251	176355
за розрахунками з учасниками	1640	16	18	14
із внутрішніх розрахунків	1645	543	543	543

1	2	3	4	5
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	879067	692284	179821
Доходи майбутніх періодів	1665	1596544	1427183	1153930
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	421261	387924	129408
Усього за розділом III	1695	12082824	11457023	6224519
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	16571693	14904175	4182680

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	219674	202534	0
первісна вартість	1001	266241	285228	0
накопичена амортизація	1002	46567	82694	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	297	3011	0
Основні засоби:	1010	745786	824418	0
первісна вартість	1011	1114268	1296414	0
знос	1012	368482	471996	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших	1030	231422	31469	0

1	2	3	4	5
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	566169	599485	0
Усього за розділом I	1095	1763348	1660917	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	349741	447281	0
Виробничі запаси	1101	349741	447281	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	1388998	1677636	0

1	2	3	4	5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	272777	125487	0
з бюджетом	1135	57249	86094	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	247863	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	44436	36816	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	260938	160949	0
Готівка	1166	4445	7877	0
Рахунки в банках	1167	206866	115200	0
Витрати майбутніх періодів	1170	70970	97058	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0

1	2	3	4	5
Інші оборотні активи	1190	13753	68260	0
Усього за розділом II	1195	2458862	2947444	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	36274	0
Баланс	1300	4222210	4644635	0
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	103034	103034	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	148233	148233	0
Додатковий капітал	1410	41047	39228	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2834835	-5530967	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)

1	2	3	4	5
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом І	1495	-2542521	-5240472	0
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	76652	33704	0
Довгострокові забезпечення	1520	474250	399782	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	8449	7866	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0

1	2	3	4	5
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	550902	433486	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	269887	299491	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	607838	650395	0
за товари, роботи, послуги	1615	3577762	5249565	0
за розрахунками з бюджетом	1620	22594	23779	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	8886	9328	0
за розрахунками з оплати праці	1630	97481	102822	0
за одержаними авансами	1635	176355	232304	0
за розрахунками з учасниками	1640	14	16	0
із внутрішніх розрахунків	1645	543	543	0

1	2	3	4	5
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	179821	879067	0
Доходи майбутніх періодів	1665	1143240	1583050	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	129408	421261	0
Усього за розділом III	1695	6213829	9451621	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4222210	4644635	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7410139	27178210
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7757173)	(24108342)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	0	3069868
Валовий: збиток	2095	(347034)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

1	2	3	4
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	324521	316158
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(240592)	(310935)
Витрати на збут	2150	(862410)	(2338347)
Інші операційні витрати	2180	(799091)	(309754)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	426990
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(1924606)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	27706
Інші фінансові доходи	2220	5857	13497
Інші доходи	2240	475984	2256204

1	2	3	4
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(787184)	(1073339)
Втрати від участі в капіталі	2255	(20980)	(0)
Інші витрати	2270	(2267387)	(2208)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	1648850
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(4518316)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	1648850
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(4518316)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0

1	2	3	4
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-1819	-1819
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-1819	-1819
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-1819	-1819
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-4520135	1647031

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	755228	3989026
Витрати на оплату праці	2505	962741	1962849
Відрахування на соціальні заходи	2510	149470	236012
Амортизація	2515	2034358	2589098
Інші операційні витрати	2520	5755038	18284005
Разом	2550	9656835	27060990

ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	490000	490000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	544000	544000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-9.221	3.365

Продовження дод. Д

1	2	3	4
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-8.306	3.031
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27178210	27393887
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(24108342)	(27044838)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	3069868	349049
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

1	2	3	4
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	316158	179717
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(310935)	(293133)
Витрати на збут	2150	(2338347)	(2682846)
Інші операційні витрати	2180	(309754)	(313067)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	426990	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(2760280)
Дохід від участі в капіталі	2200	27706	0
Інші фінансові доходи	2220	13497	282589

1	2	3	4
Інші доходи	2240	2256204	155119
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1073339)	(176081)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(194573)
Інші витрати	2270	(2208)	(6851)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1648850	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(2700077)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1648850	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(2700077)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0

1	2	3	4
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-1819	-1819
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-1819	-1819
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-1819	-1819
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1647031	-2701896

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	3989026	4710764
Витрати на оплату праці	2505	1962849	2138986
Відрахування на соціальні заходи	2510	236012	244270
Амортизація	2515	2589098	173434
Інші операційні витрати	2520	18284005	23053180
Разом	2550	27060990	30320634

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ

1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	490000	490000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	544000	544000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3.365	-5.51
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	3.031	-4.963
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27124684	22102836
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27039678)	(20403703)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	85006	1699133
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова	2111	0	0

1	2	3	4
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	451684	441896
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(293133)	(270243)
Витрати на збут	2150	(2682846)	(2409091)
Інші операційні витрати	2180	(318228)	(99786)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(2757517)	(638091)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	12718
Інші фінансові доходи	2220	283771	118785
Інші доходи	2240	155119	346889

1	2	3	4
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(176081)	(93159)
Втрати від участі в капіталі	2255	(194573)	(990)
Інші витрати	2270	(6851)	(39196)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(2696132)	(293044)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	-11464
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(2696132)	(304508)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0

1	2	3	4
Інший сукупний дохід	2445	-1819	19097
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-1819	19097
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-1819	19097
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-2697951	-285411

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	4710764	3296004
Витрати на оплату праці	2505	2138986	1868204
Відрахування на соціальні заходи	2510	244270	196882
Амортизація	2515	173434	129677
Інші операційні витрати	2520	23053180	17681497
Разом	2550	30320634	23172264

ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	490000	490000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	544000	544000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-5.5	-0.62
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-4.95	-0.56

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2020 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6691374	27744662
Повернення податків і зборів	3005	193446	371293
у тому числі податку на додану вартість	3006	168998	353440
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	114701	182634
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	3501	5116
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	176360	58087

1	2	3	4
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(4962074)	(22788143)
Праці	3105	(833478)	(1555300)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(158285)	(231712)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(205299)	(381280)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(205299)	(381280)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(224780)	(511925)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	795466	2893432
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	0

1	2	3	4
Надходження від отриманих: відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	56000	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(97199)	(223637)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-41199	-223637
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	22700

Продовження дод. Е

1	2	3	4
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	0	16000
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(744637)	(2735448)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-744637	-2728748
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	9630	58953
Залишок коштів на початок року	3405	82135	160949
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	14954	-19861
Залишок коштів на кінець року	3415	106719	82135

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2019 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	27744662	29903128
Повернення податків і зборів	3005	371293	343525
у тому числі податку на додану вартість	3006	353440	325451
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	182634	134777
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5116	5910
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	58087	55682

1	2	3	4
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(22788143)	(27532746)
Праці	3105	(1555300)	(1669979)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(231712)	(243912)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(381280)	(405499)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(381280)	(405499)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(511925)	(647910)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2893432	-57024
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0

1	2	3	4
необоротних активів	3205	0	0
Надходження від отриманих: відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	30000
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(223637)	(410852)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-223637	-380852
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	289792

1	2	3	4
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	22700	140000
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	16000	10000
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(2735448)	(68917)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-2735448	350875
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-58953	87001
Залишок коштів на початок року	3405	160949	260938
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-19861	12988
Залишок коштів на кінець року	3415	82135	160949

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2018 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	29903128	24249522
Повернення податків і зборів	3005	343525	326789
у тому числі податку на додану вартість	3006	325451	293513
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	134777	175636
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5910	7989
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0

1	2	3	4
Інші надходження	3095	55682	71363
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(27532746)	(21963844)
Праці	3105	(1669979)	(1413847)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(243912)	(170701)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(405499)	(351600)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(405499)	(351600)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(647910)	(569283)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-57024	362024
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвест	3200	0	0

1	2	3	4
необоротних активів	3205	0	0
Надходження від отриманих: відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	30000	71623
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(410852)	(483828)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-380852	-412205
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	289792	16000

1	2	3	4
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	140000	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	10000	0
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(12661)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(68917)	(11474)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	350875	-8135
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-87001	-58316
Залишок коштів на початок року	3405	260938	305432
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-12988	13822
Залишок коштів на кінець року	3415	160949	260938